

Nr 6.

Godkänd i första kammaren den 15 juni 1916.
Godkänd i andra kammaren den 15 juni 1916.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående regleringen av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet.

(Statsutskottets utlåtanden nr 6, 58, 64, 77, 78, 80, 106, 111, 119, 138, 140 och 152 samt särskilda utskottets utlåtande nr 4.)

Till Konungen.

I avseende å regleringen av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet, får riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla följande beslut.

Departementet.

1:o) I den till riksdagen den 14 januari 1916 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Eders Kungl. Maj:t i punkt 1 under sjätte huvudtiteln föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 3,000 kronor att av Eders Kungl. Maj:t ställas till statsministerns förfogande för avlöande av en handsekreterare.

Riksdagen har, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 3,000 kronor att av Eders Kungl. Maj:t ställas till statsministerns förfogande för avlöande av en handsekreterare.

2:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 2 föreslagit, har riksdagen till *provisorisk löneroglering för befattningshavare i*

civildepartementet, i enlighet med de av chefen för justitiedepartementet tillstyrkta grunder och förordade villkor, på extra stat för år 1917 beviljat ett förslagsanslag av 13,785 kronor, därav högst 325 kronor må användas till höjning av vikariatsersättning under semester.

3:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts i punkt 3 gjorda framställning, har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till avlönande av *en extra föredragande inom civildepartementet* på extra stat för år 1917 anvisat ett belopp av 7,000 kronor, därav 2,500 kronor skola anses utgöra tjänstgöringspenningar.

4:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 4 gjorda framställning, har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till avlönande av *en andre särskild föredragande inom civildepartementet* på extra stat för år 1917 anvisat ett belopp av 4,000 kronor.

5:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 5 föreslagit, har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till avlönande av *en tredje särskild föredragande inom civildepartementet* på extra stat för år 1917 anvisat ett belopp av 3,000 kronor.

6:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 6 därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till avlönande av *en biträdande föredragande inom civildepartementet* på extra stat för år 1917 anvisat ett belopp av 3,000 kronor.

7:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 7 föreslagit riksdagen att till förhöjning av de inom civildepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli anställda amanuensernas arvoden m. m. på extra stat för år 1917 anvisa ett belopp av 34,000 kronor.

För ifrågavarande ändamål har 1915 års riksdag för innevarande år anvisat ett belopp av 24,000 kronor. Mot den nu föreslagna höjningen, vilken är föranledd huvudsakligen därav, att den stegrade arbetsbördan inom departementet medfört behov av ökat antal amanuenser och skrivbiträden, har riksdagen icke haft något att erinra.

Med anledning av departementschefens meddelande att Eders Kungl. Maj:t till täckande av brister, som under senare år uppkommit i de för ändamålet beviljade anslag, anvisat medel från, förutom anslaget till extra utgifter, sjätte huvudtitelns allmänna besparingar, vill riksdagen frambålla, att enligt de i rikets ständers skrivelse den 12 maj 1841 i avseende å dispositionen av besparingar å huvudtitlarna angivna grunder, vilka av följande riksdagar förklarats fortfarande skola bliva gällande, huvudtitlarnes allmänna besparingar icke böra användas till av riksdagen prövade utgifter. Emellertid har riksdagen intet att erinra mot, att sjätte huvudtitelns allmänna besparingar tagas i anspråk för täckande av brist, som må uppkomma i det för år 1916

anvisade anslaget för ifrågavarande ändamål. Riksdagen har således till förhöjning av de inom civildepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli anställda amanuensernas arvoden m. m. på extra stat för år 1917 anvisat ett belopp av 34,000 kronor.

Överståthållarämbetet.

8:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts i punkt 8 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för *provisorisk förbättring av de hos överståthållarämbetet anställda manliga och kvinnliga extra tjänstnehavares avlöningsförmåner* på extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 10,600 kronor.

9:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 9 föreslagit riksdagen att från och med år 1917 i riksstaten under sjätte huvudtiteln uppföra ett ordinarie förslagsanslag om högst 1,000 kronor att användas till anlitande vid överståthållarämbetet av sakkunniga för att biträda med utredningar m. m.

Riksdagen, som av den i ärendet lämnade utredningen icke blivit övertygad om att behov av biträde av sakkunniga kan anses för överståthållarämbetet oavvisligen föreligga, får anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts berörda framställning icke vunnit riksdagens bifall.

10:o) I punkt 10 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till fortsatt utgivande av tidningen »Polisunderrättelser» på extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 36,900 kronor.

För ifrågavarande ändamål har för innevarande år anvisats ett belopp av 26,400 kronor. Den ifrågasatta höjningen förorsakas dels av den under senare tid inträdda stegringen av såväl sättnings- och trycknings- som pappersprisen, dels därav att en utvidgning av tidningen från och med innevarande år ägt rum.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, därvid dock riksdagen, i likhet med departementschefen, förutsätter, att överståthållarämbetet genom att i vanlig ordning infordra anbud å tryckningen söker såvitt möjligt nedbringa kostnaderna.

Ökningen av kostnaderna för tidningens utgivning under år 1916, vilken beräknats till 6,500 kronor, har, enligt vad departementschefen meddelat, avsetts kunna täckas dels genom anlitande av en under föregående år å anslaget till utgivande av tidningarna »Polisunderrättelser» och »Meddelanden angående automobiltrafik» uppkommen re-

reservation å 2,384 kronor 35 öre, dels av medel, anvisade från sjätte huvudtitelns allmänna besparingar.

Med hänvisning till vad riksdagen under punkt 7 anfört i fråga om dispositionen av huvudtitlarnas allmänna besparingar vill riksdagen uttala, att nämnda besparingar icke böra utan riksdagens medgivande användas till nu avsett ändamål. Likaledes anser riksdagen, att såväl ovannämnda anslag till utgivande av tidningarne »Polisunderrättelser» och »Meddelanden angående automobiltrafik» som ock nu ifrågakvarande anslag är av den natur, att å detsamma under ett visst år uppkomna besparingar skola överföras till statsverkets kassafond och sålunda icke böra utan riksdagens medgivande av Eders Kungl. Maj:t på annat sätt disponeras. Emellertid har riksdagen intet att erinra mot, att sjätte huvudtitelns allmänna besparingar samt ovannämnda anslagsreservation, på sätt departementschefen antytt, tagas i anspråk för bestridande av de ökade utgivningskostnaderna under år 1916. Riksdagen har således till fortsatt utgivande av tidningen »Polisunderrättelser» på extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 36,900 kronor.

11:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i punkt 11 gjorda framställning har riksdagen till *bestridande av utgifter för registrering av automobiler* på extra stat för år 1917 anvisat ett förslagsanslag av 3,000 kronor att i första hand utgå av inflytande registreringsavgifter för automobiler.

Landsstaterna i länen.

12:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 12 föreslagit riksdagen *dels* medgiva, att å ordinarie stat må från och med år 1917 uppföras ej mindre vid länsstyrelsen i Kronobergs län ytterligare ett skrivbiträde med en avlöning av 1,050 kronor, därav 700 kronor lön och 350 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, det ena med 200 kronor efter fem år och det andra, likaledes med 200 kronor, efter ytterligare fem år, än även vid länsstyrelsen i Norrbottens län ytterligare ett skrivbiträde med en avlöning av 1,125 kronor, därav 700 kronor lön, 350 kronor tjänstgöringspenningar och 75 kronor ortstillägg, vartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, det ena med 200 kronor efter fem år och det andra, likaledes med 200 kronor, efter ytterligare fem år;

dels förklara,

att till ifrågavarande skrivbiträdestjänster skola antagas kvinnor,

att för åtnjutande av nämnda avlöningsförmåner skola lända till efter rättelse de föreskrifter, som äro eller kunna varda utfärdade angående allmänna villkor och bestämmelser att gälla för å vissa domstolars, ämbetsverks och myndigheters stater uppförda biträdesbefattningar, samt

att biträde, som vid ikraftträdandet av ifrågavarande ändring i staten för länsstyrelserna i Kronobergs och Norrbottens län är anställt hos länsstyrelse och antages till biträde å denna stat från samma tidpunkt, må äga att för åtnjutande av löneförhöjning genom ålderstillägg räkna sig till godo den tid, biträdet omedelbart därförinnan innehaft stadig anställning hos länsstyrelsen;

dels ock av nu ifrågavarande anledning från och med år 1917 höja det ordinarie anslaget till tjänstemän och betjante vid länsstyrelserna från 922,725 kronor med 2,175 kronor till 924,900 kronor.

Riksdagen, som funnit behovet av ifrågavarande båda skrivbiträdestjänster ådagalagt och icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag i övrigt, har alltså,

dels medgivit, att å ordinarie stat må från och med år 1917 uppföras ej mindre vid länsstyrelsen i Kronobergs län ytterligare ett skrivbiträde med en avlöning av 1,050 kronor, därav 700 kronor lön och 350 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, det ena med 200 kronor efter fem år och det andra, likaledes med 200 kronor, efter ytterligare fem år, än även vid länsstyrelsen i Norrbottens län ytterligare ett skrivbiträde med en avlöning av 1,125 kronor, därav 700 kronor lön, 350 kronor tjänstgöringspenningar och 75 kronor ortstillägg, vartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, det ena med 200 kronor efter fem år och det andra, likaledes med 200 kronor, efter ytterligare fem år;

dels ock förklarar,

att till ifrågavarande skrivbiträdestjänster skola antagas kvinnor,

att för åtnjutande av nämnda avlöningsförmåner skola lända till efter rättelse de föreskrifter, som äro eller kunna varda utfärdade angående allmänna villkor och bestämmelser att gälla för å vissa domstolars, ämbetsverks och myndigheters stater uppförda biträdesbefattningar, samt

att biträde, som vid ikraftträdandet av ifrågavarande ändring i staten för länsstyrelserna i Kronobergs och Norrbottens län är anställt hos länsstyrelse och antages till biträde å denna stat från samma tidpunkt, må äga att för åtnjutande av löneförhöjning genom ålderstillägg

räkna sig till godo den tid, biträdet omedelbart därförinnan innehaft stadig anställning hos länsstyrelsen;

att av nu ifrågavarande anledning från och med år 1917 höja det ordinarie anslaget till tjänstemän och betjante vid länsstyrelserna från 922,725 kronor med 2,175 kronor till 924,900 kronor.

13:o) I punkt 13 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att från och med år 1917 i riksstaten under sjätte huvudtiteln uppföra ett ordinarie förslagsanslag om högst 24,000 kronor att användas till anlåtande vid länsstyrelserna av sakkunniga för att biträda vid utredningar m. m.

Riksdagen finner den i ärendet förebragta utredningen giva vid handen, att för närvarande avsevärda svårigheter understundom måste uppstå för Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i länen att erhålla nödigt biträde av sakkunniga vid behandlingen av på Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes prövning beroende ärenden. Vid sådant förhållande och då ett lämpligt avvägt anslag för bestridande av kostnaderna för erforderliga utredningar av sakkunniga synes till väsentlig del kunna undanröja dessa svårigheter, anser sig riksdagen böra ställa medel för ändamålet till Eders Kungl. Maj:ts förfogande. Tillsvidare och intill dess någon erfarenhet vunnits angående den utsträckning, i vilken dessa medel behöva anlitas, torde emellertid det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna beloppet, 24,000 kronor, kunna icke obetydligt nedsättas, exempelvis med hälften, eller sålunda till 12,000 kronor. Då riksdagen nu anvisar detta belopp, vill riksdagen emellertid, i anslutning till vad departementschefen i sådant hänseende uttalat, framhålla nödvändigheten av att vid meddelande av erforderliga närmare bestämmelser angående användningen av de till Eders Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshavande anvisade beloppen, åt dessa bestämmelser gives en sådan avfattning, att därigenom förhindras medlens användning i andra fall än sådana, där kostnaderna för utredningen otvivelaktigt böra drabba statsverket.

Vidare vill riksdagen såsom sin mening uttala, att, då förhållandena i de olika länen i avseende å behovet av anslag för ifrågavarande ändamål torde vara synnerligen olikartade, särskild uppmärksamhet vid fördelningen av anslaget läres böra ägnas däråt, att andel i detsamma icke erhålles i vidare mån, än vad av omständigheterna kan anses oundgängligen påkallat.

Riksdagen får således i anledning av Eders Kungl. Maj:ts under nu förevarande punkt framställda förslag, anmäla, att riksdagen från och med år 1917 i riksstaten under sjätte huvudtiteln uppfört ett

ordinarie förslagsanslag å högst 12,000 kronor att, i huvudsaklig överensstämmelse med de av departementschefen i statsrådsprotokollet över civilärenden den 14 januari 1916 angivna grunder, användas till anlåtande vid länsstyrelserna av sakkunniga för att biträda vid utredningar m. m.

14:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 14 föreslagit riksdagen att från och med år 1917 höja det å ordinarie stat uppförda reservationsanslaget till arvoden åt extra länsnotarier, extra länsbokhållare och övriga extra biträden vid länsstyrelserna m. m. nu 213,000 kronor, med 55,000 kronor eller till 268,000 kronor.

Den förstärkning av arbetskrafterna hos länsstyrelserna, som är avsedd att vinnas genom den ifrågasatta anslagshöjningen, har riksdagen funnit av behovet påkallad och har riksdagen ej heller haft något att erinra mot det för ändamålet beräknade beloppet. I likhet med departementschefen förutsätter emellertid riksdagen, att en ytterligare utredning inom departementet verkställs, innan fördelningen av anslaget mellan de olika länsstyrelserna äger rum.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen från och med år 1917 höjt det å ordinarie stat uppförda reservationsanslaget till *arvoden åt extra länsnotarier, extra länsbokhållare och övriga extra biträden vid länsstyrelserna m. m.*, nu 213,000 kronor, med 55,000 kronor eller till 268,000 kronor.

15:o) I punkt 15 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att från och med år 1917 höja det å riksstaten uppförda ordinarie anslaget till fögderiförvaltningarna från 1,625,635 kronor med 9,663 kronor till 1,635,298 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t under ifrågavarande punkt föreslagit, har alltså från och med år 1917 höjt det å riksstaten uppförda ordinarie anslaget till *fögderiförvaltningarna* från 1,625,635 kronor med 9,663 kronor till 1,635,298 kronor.

16:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 16 därom gjorda framställning har riksdagen i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1917 anvisat ett förslagsanslag av 793,500 kronor för beredande av *tillfällig löneförbättring* under samma år *åt 117 kronofogdar, 116 häradsskrivare och 516 länsmän*, att utgå med följande belopp, nämligen:

för 11 kronofogdar (i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län) envar 800 kronor, därav 200 kronor skola anses utgöra lön, 400 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg;

för envar av övriga 106 kronofogdar 600 kronor, därav 200 kronor skola anses utgöra lön och 400 kronor tjänstgöringspenningar;

för 10 häradsskrivare (i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län) envar 900 kronor, därav 200 kronor skola anses utgöra lön, 500 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg;

för 106 häradsskrivare (i övriga län) envar 700 kronor, därav 200 kronor skola anses utgöra lön och 500 kronor tjänstgöringspenningar; och

för samtliga häradsskrivare extra förvaltningsbidrag med 75 kronor för varje fullt 5,000-tal av folkmängden i tjänstedistriktet;

för 4 länsmän (i Tärna distrikt av Västerbottens län samt i Arjeplogs, Jukkasjärvi och Karesuando distrikt av Norrbottens län) envar 1,000 kronor, därav 600 kronor skola anses utgöra lön, 200 kronor ortstillägg och 200 kronor förvaltningsbidrag;

för 66 länsmän (övriga länsmän i Västerbottens och Norrbottens län samt länsmännen i Jämtlands län) envar 1,300 kronor, därav 600 kronor skola anses utgöra lön, 300 kronor tjänstgöringspenningar, 200 kronor ortstillägg och 200 kronor förvaltningsbidrag; samt

för envar av övriga 446 länsmän 1,100 kronor, därav 600 kronor skola anses utgöra lön, 300 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor förvaltningsbidrag.

17:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i punkt 17 därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1917 ställt till Eders Kungl. Maj:ts förfogande ett förslagsanslag av 425,000 kronor att, huvudsakligen under de i statsrådsprotokollet över civilärenden den 21 februari 1908 angivna villkor för åtnjutande av bidrag från anslaget, användas till *avlöning och underhåll av särskild polisstyrka på landet*, där sådan kan av förhållandena påkallas, under medgivande tillika, *dels* att av detta anslag erforderligt belopp må användas till åtgärder i särskilda fall för grövre brotts upptäckande och misstänkta personers efterspanande och gripande, *dels ock* att Eders Kungl. Maj:t må av anslaget använda lämpligt belopp till årsarvode åt den polistjänsteman, som förordnas att inom civildepartementet biträda ej mindre vid förande av register över den polisstyrka, som kan komma att ur vissa städers poliskårer ställas till länsstyrelsernas förfogande för beredande av polisskydd vid oroligheter å rikets landsbygd, än ock vid beredning inom departementet av frågor om samma polisstyrkas användning i förekommande fall.

18:o) I punkt 18 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till juridiskt biträde åt de svenska lapparna i Norge samt ersättning åt lapp-

fogdar och lappförmän, ävensom ordningsmän inom lappbyarna m. m. på extra stat för år 1917 anvisa ett belopp av 26,300 kronor.

För ifrågavarande ändamål är å innevarande års stat anvisat ett belopp av 20,500 kronor. Den föreslagna höjningen föranledes därav, att arvodet för det juridiska biträdet ansetts böra ökas från 1,800 kronor med 1,200 kronor till 3,000 kronor samt att ytterligare en lappfogde med samma avlöning som de nuvarande eller 4,000 kronor ansetts böra anställas i Norrbottens län. Härjämte har avsetts en höjning av anslaget med ytterligare 600 kronor för bestridande av övriga från detta anslag utgående utgifter, vilka väsentligen bestå i ersättningar till ordningsmän samt gratifikationer åt lappförmän.

Då den nye lappfogden, enligt vad departementschefen meddelat, komme att tillsvidare anställas endast försöksvis, torde hans avlöning under år 1917, i likhet med vad för innevarande år avsetts, kunna bestridas av Norrbottens lappfond eller andra tillgängliga medel. Riksdagen anser för den skull särskilt anslag för detta ändamål nu icke vara erforderligt.

Då riksdagen i övrigt icke haft något att erinra mot förevarande framställning, får riksdagen anmäla, att riksdagen *till juridiskt biträde åt de svenska lapparna i Norge samt ersättning åt lappfogdar och lappförmän ävensom ordningsmän inom lappbyarna m. m.* på extra stat för år 1917 anvisat ett belopp av 22,300 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

19:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 19 därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum för *anordnande av inspektion av enskilda järnvägars rullande materiel* på extra stat för år 1917 anvisat 7,400 kronor att för ändamålet ställas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande.

20:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts i punkt 20 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad förut under en följd av år ägt rum, på extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 10,000 kronor till *undersökningar av mindre hamnar och farleder ävensom till upprättande av planer till anläggning eller ombyggnad av broar*, då dylika arbeten icke äro förenade med vägföretag.

21:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i punkt 21 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum,

på extra stat för år 1917 ställt till Eders Kungl. Maj:ts förfogande till *understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader* samt *uppremsning av åar och farleder* ett anslag av 600,000 kronor.

22:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t i punkt 22 föreslagit, har riksdagen av det såsom bidrag till bestridande av kostnaden för utförande av *skyddsåtgärder för Falkenbergs yttre hamn* beviljade anslaget å 130,000 kronor å extra stat för år 1917 anvisat återstående beloppet 80,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel förskottsvis redan under år 1916 utanordna beloppet.

23:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, att riksdagen måtte såsom bidrag till bestridande av kostnaden för iståndsättandet av Sandvikens hamn i Persnäs socken på Öland i nära överensstämmelse med den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen därför upprättade arbetsplan bevilja ett anslag av 169,200 kronor samt därav på extra stat för år 1917 anvisa ett belopp av 50,000 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel förskottsvis redan under år 1916 utanordna sistnämnda belopp, dock under villkor att Persnäs kommun med en tiondedel deltagar i den beräknade kostnaden 188,000 kronor samt ansvarar för den framtida underhållskostnaden av hamnanläggningen.

Riksdagen vill till en början erinra därom, att Eders Kungl. Maj:t i en till 1915 års riksdag avlåten proposition (nr 59) föreslagit riksdagen att såsom bidrag till bestridande av kostnaden för iståndsättande av Sandvikens hamn i Persnäs socken på Öland i enlighet med den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen därför upprättade arbetsplan bevilja ett anslag av 248,000 kronor samt därav på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 50,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel förskottsvis redan under år 1915 utanordna sistnämnda belopp.

De av Eders Kungl. Maj:t föreslagna åtgärderna avsågo i första hand att skydda hamnen för stendrift. Vid nordliga och nordvästliga stormar hade nämligen stora massor sten dels slungats in i hamnen och tornat upp sig till betydande drivor, dels även, enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens mening, under senare åren i övervägande grad, sugits in i hamnen genom det mot väster öppna gattet, varigenom tillträdet till hamnen avsevärt försvårats.

De åtgärder, som dittills vidtagits mot stendriften, hade huvudsakligen bestått i anläggande av en bågformig hamnarm, avsedd till skydd mot nordlig och nordvästlig sjö samt, utanför denna, en i västsydvästlig riktning gående vågbrytare.

Med Eders Kungl. Maj:ts förslag avsågs att motverka stendriften dels genom en förstärkning och avsevärd förhöjning, till 4 meter över lågvattenytan, av vågbrytaren, dels ock genom en förlängning av densamma i nordvästlig riktning ut till ett vattendjup av omkring 4,8 meter under lågvattenytan. Härtill skulle komma uppmuddring av hamnen, borttagande av en från norra hamnarmen uppförd mindre tvärrm, vilken visat sig icke motsvara sitt ändamål, samt förändring av norra hamnarmen till lastbrygga. Kostnaderna för förslaget genomförande beräknades till 275,500 kronor. Av detta belopp skulle nio tiondelar eller, i runt tal 248,000 kronor utgå i form av statsanslag och Persnäs kommun, jämlikt åtagande, svara för återstoden eller 27,500 kronor. Härjämte skulle nämnda kommun, likaledes enligt åtagande, för framtiden ansvara för underhållet av hamnen.

I sin skrivelse i anledning av ovannämnda proposition framhöll riksdagen till en början, hurusom de dittills för hamnens iståndsättande vidtagna åtgärderna icke visat sig tillfyllest samt att i detta avseende det då föreliggande förslaget syntes innebära givna förbättringar. Här-efter yttrade riksdagen följande:

»Vad angår behovet av de ifrågasatta åtgärderna, har riksdagen funnit uppenbart, att hamnen i sitt nuvarande skick icke motsvarar de anspråk, som lära kunna ställas på densamma. Även synes det riksdagen ådagalagt, att några åtgärder i syfte att t. ex. genom muddring göra hamnen mera användbar utan att effektiva förstärkningsanordningar vidtagas med säkerhet skulle visa sig fullständigt föfelade.

Hamnen har också hittills ansetts vara av den betydelse såväl för orten och den därstädes bedrivna stenindustrien som ock för det allmänna, exempelvis såsom nödhamn, att, såsom ovan nämnts, för dess vidmakthållande och förbättrande avsevärda statsbidrag beviljats, ett förhållande som står i full överensstämmelse med riksdagens under de senare åren visade särskilda intresse för upphjälpande av rikets hamnväsende i allmänhet.

I vad sålunda anförts skulle riksdagen under vanliga förhållanden anse tillfyllestgörande skäl för beviljande av det begärda anslaget föreligga. Riksdagen har emellertid ingalunda förbisett, att under nu rådande ekonomiska situation stor varsamhet vid beviljande av anslag är av nöden. Enligt riksdagens uppfattning föreligga likväl i detta fall särskilda omständigheter, vilkas avgörande betydelse riksdagen icke kunnat underkänna. Av utredningen i ärendet framgår nämligen, att invånarna i Persnäs socken äro för sin utkomst till väsentlig del beroende av stenindustrien inom socknen, för vars bestånd i sin tur givetvis erfordras,

att hamnen sättes i sådant skick, att den kan med trygghet angöras av de för stenuutförelsen använda fartygen. Hamnens nuvarande beskaffenhet har, såsom utredningen visar, medfört en väsentlig nedgång i ortens allmänna rörelse, däri inbegripet nämnda industri. Riksdagen har icke kunnat undgå att se ett samband mellan detta förhållande och den utomordentligt starka emigrationen från Persnäs socken. Det synes med allt skäl vara att befara, att, om hamnen lämnas i sitt nuvarande skick och sålunda alltmer får förfalla, stenindustrien kommer att helt gå under och folkminskningen inom socknen att fortgå ännu hastigare än hittills. Försättes åter hamnen i gott stånd, synes grundad förhoppning förefinnas, att stenindustrien skall förete nytt uppsving och skänka utkomst åt en väsentligt talrikare befolkning än för närvarande.

Då riksdagen sålunda anser sig böra bevilja det av Eders Kungl. Maj:t äskade anslaget, sker detta dock under förutsättning, att bättre garantier i avseende å det behöriga underhållet av hamnen än de nu erbjudna kunna vinnas. Stor sannolikhet synes nämligen vara för handen, att Persnäs kommun med sin ringa ekonomiska bärkraft icke skall mäka infria sitt i förevarande avseende gjorda åtagande. Vid sådant förhållande och då hamnen närmast är att hänföra till sådan mindre hamnanläggning, som omförmåles i kungl. kungörelsen den 27 juni 1914 angående statsbidrag till väganläggningar m. m., synes skäligen kunna uppställas den fordran, att den i berörda kungörelse förekommande bestämmelsen om skyldighet för landstinget att ansvara för den framtida underhållskostnaden jämväl tillämpas i förevarande fall.»

Riksdagen beslöt alltså att såsom bidrag till bestridande av kostnaden för iståndsättande av Sandvikens hamn i Persnäs socken på Öland i enlighet med den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen därför upprättade arbetsplan bevilja ett anslag av 248,000 kronor samt därav på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 50,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel förskottsvis redan under år 1915 utanordna sistnämnda belopp; dock under villkor att vederbörande landsting jämte Persnäs kommun förbunde sig att ansvara för den framtida underhållskostnaden för hamnanläggningen.

Enligt vad departementschefen nu upplyst, har emellertid Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i Kalmar län med skrivelse den 19 oktober 1915 överlämnat en skrift från Kalmar läns södra landsting, däruti landstinget meddelat, att landstinget icke funnit skäl ikläda sig den ifrågasatta förbindelsen, och har Eders Kungl. Maj:t den 12 november 1915 föreskrivit, att det av riksdagen anvisade anslaget å 50,000 kronor skulle överföras till statsverkets kassafond.

Genom den förevarande motionen har frågan om hamnens iståndsättande åter kommit under riksdagens prövning.

Det i motionen nu framlagda förslaget till hamnens iståndsättande skiljer sig från Eders Kungl. Maj:ts ovannämnda förslag däri, att, i stället för en ny vågbrytararm jämte pirhuvud för en kostnad av 93,160 kronor, föreslagits särskild förstärkning av den nu befintliga norra vågbrytaren på den punkt, där den nya vågbrytaren skolat ansluta, vilket arbete beräknats betinga en kostnad av 20,000 kronor. De övriga arbeten, som erfordras, hava av motionärerna upptagits i överensstämmelse med Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Sålunda har beräknats för den nu befintliga norra vågbrytarens påbyggnad 61,440 kronor, för förändring av norra inre hamnarmen och rummet mellan denna och norra vågbrytaren till lastbrygga 27,722 kronor, för hamnens uppuddring 46,885 kronor, för borttagande av tvärrarmen 250 kronor, för planering för tillfartsväg till lastbryggan 170 kronor.

Byggnadskostnaden skulle alltså enligt motionärernas förslag uppgå till 156,467 kronor i stället för 229,627 kronor enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag. Härtill skulle i båda fallen för oförutsedda utgifter m. m. komma omkring 20 procent av nämnda belopp, i följd varav slutsumman, som enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag skulle uppgå till 275,500 kronor, i motionen upptagits till 188,000 kronor. Av detta belopp skulle nio tiondedelar, 169,200 kronor, utgå i form av statsanslag; för återstoden, en tiondedel eller 18,800 kronor, skulle Persnäs kommun svara. Jämväl för det framtida underhållet av hamnen skulle kommunen ansvara.

De skäl, som föranledde riksdagen att år 1915 bevilja ett anslag för iståndsättande av Sandvikens hamn, torde fortfarande kunna åberopas, då riksdagen nu ansett sig böra bifalla motionen, i vad den avser anvisande av statsbidrag för ändamålet. Beträffande villkoren för bidragets åtnjutande innebär motionen, att riksdagen skulle övergiva det krav på ökad säkerhet för hamnanläggningens behöriga underhåll, som låg i bestämmelsen om förpliktelse för landstinget att jämte Persnäs kommun ansvara för den framtida underhållskostnaden. Sin fordran på ökade garantier i nämnda hänseende anser emellertid riksdagen sig icke böra eftergiva. Då landstinget vägrat att ikläda sig nämnda förpliktelse, måste därför dylika garantier söka erhållas på annat sätt. I detta syfte har riksdagen ansett sig böra föreskriva, att en tredjedel, av inflytande hamnavgifter skall avsättas till en under offentlig myndighets kontroll stående fond, vilken efter väg- och vattenbygg-

nadsstyrelsens prövning i varje särskilt fall får användas till bestridande av kostnaderna för större reparations- och underhållsarbeten.

Beträffande frågan huruvida utförandet av arbetet i den av motionärerna föreslagna mindre omfattningen kan anses tillfyllestgörande, finner riksdagen att, även om Eders Kungl. Maj:ts förslag skulle medföra ökad säkerhet för hamnens bestånd, motionärernas förslag dock torde vara tillfyllest för att för framtiden förebygga sådana olägenheter som de nuvarande. Riksdagen vill erinra därom, att bland sakkunniga olika meningar gjorts gällande och väsentligt olika förslag utarbetats i fråga om beskaffenheten av de skyddsåtgärder, som borde vidtagas. Den åsikten har ock uttalats, att den teori rörande orsakerna till de hittills företagna skyddsåtgärdernas otillräcklighet, från vilken Eders Kungl. Maj:ts förslag utginge, syntes, i vad den avsåge stenskärvens insugning i hamnen, böra bestyrkas av erfarenheten, innan den lades till grund för mera kostsamma anordningar. I varje fall lärer vid bifall till motionen hinder icke möta att, därest mot förmodan det nu föreslagna ombyggnadsarbetet skulle visa sig för sitt ändamål otillräckligt, utan avsevärd kostnadsökning utöver vad som erfordrats, därest arbetet utförts i ett sammanhang, vågbrytaren förlänges i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens vid förra riksdagen framlagda förslag. Under dessa omständigheter har riksdagen ansett sig böra för sin del besluta arbetets utförande i den uti motionen föreslagna omfattningen.

Kostnadsberäkningarna, vilka med undantag allenast för ovanberörda anordning vid norra vågbrytaren helt ansluta sig till det till grund för Eders Kungl. Maj:ts proposition vid 1915 års riksdag liggande kostnadsförslaget, hava icke givit riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen, i anledning av ifrågasvarande motion, såsom *bidrag till bestridande av kostnaden för istånd-sättandet av Sandvikens hamn i Persnäs socken på Öland* i överensstämmelse med den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen därför upprättade, i Eders Kungl. Maj:ts till 1915 års riksdag i ämnet avlåtna proposition åberopade arbetsplan med de ändringar i densamma, som föranledas av ifrågasvarande motion, beviljat ett anslag av 169,200 kronor samt därav på extra stat för år 1917 anvisat ett belopp av 50,000 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel förskottsvis redan under år 1916 utanordna sistnämnda belopp, dock under villkor

dels att Persnäs kommun med en tiondedel deltagar i den beräknade kostnaden, 188,000 kronor,

dels att kommunen ansvarar för den framtida underhållskostnaden av hamnanläggningen,

dels ock att av inflytande hamnavgifter årligen en tredjedel av-sättes till en fond, vilken skall stå under kontroll av den offentliga myndighet, som Eders Kungl. Maj:t bestämmer, och vilken efter väg- och vattenbyggnadsstyrelsens prövning i varje särskilt fall må användas till bestridande av kostnaderna för större reparations- och underhålls-arbeten.

24:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts i punkt 23 gjorda fram-ställning har riksdagen i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till *bidrag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar*, på extra stat för år 1917 anvisat ett belopp av 2,500,000 kronor.

25:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 24 föreslagit riksdagen att de, vilka på grund av avslutade kontrakt eller eljest äro ansvariga för fullbor-dande av anläggning av vägdelarna från Kölmjärv till Tallsjön, från Tallsjön förbi Bredträsk till Bönälven eller Bönkroken samt från Tall-järv till Bredträsk, må befrias från dem i sådant hänseende åliggande skyldighet, utan att de till väganläggningarna beviljade och redan upp-burna statsbidragen återbäras.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot ifrågavarande fram-ställning, vill emellertid uttala önskvärdheten av att vid framtida be-viljande av bidrag för anläggningar av ifrågavarande slag tillförlitlig utredning verkställes för vinnande av erforderlig visshet om att veder-börande väginressenter äro i stånd att fullborda anläggningen. Dess-utom vill riksdagen uttryckligen framhålla, att detta beslut icke får till-mätas prejudicierande karaktär.

Riksdagen har sålunda medgivit, att de, vilka på grund av avslutade kontrakt eller eljest äro ansvariga för fullbordande av anläggning av vägdelarna från Kölmjärv till Tallsjön, från Tallsjön förbi Bredträsk till Bönälven eller Bönkroken samt från Talljärv till Bredträsk, befrias från dem i sådant hänseende åliggande skyldighet, utan att de till väg-anläggningarna beviljade och redan uppburna statsbidragen återbäras.

26:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:t i punkt 26 därom gjorda framställning har riksdagen beslutat att i avseende å de statsbidrag, som för år 1917 kunna av riksdagen beviljas till vägnaläggningar och vägförbättringar samt till bro- och hamnbyggnader ävensom upprens-ning av åar och farleder, skola gälla de *allmänna villkor och bestä-melser, vilka finnas intagna i riksdagens skrivelser den 31 maj 1907, den 27 februari 1914 och den 28 maj 1915.*

27:o) I punkt 26 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 500,000 kronor att, i

enlighet med de i kungl. kungörelserna den 14 november 1913 och den 29 oktober 1915 angivna grunder, användas till anläggande av enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län.

Riksdagen har icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Med anledning av departementschefens meddelande att i fråga om Västerbottens län någon fördelning ännu icke ägt rum, vare sig av 1914 års eller ännu mindre 1915 och 1916 års anslag för ifrågavarande ändamål, vill riksdagen emellertid uttala önskvärldheten av att erforderliga åtgärder vidtagas för att en sådan fördelning icke må, på sätt som i nu förevarande fall skett, framdeles bliva på liknande sätt uppskjuten.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen på extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 500,000 kronor att i enlighet med de i nådiga kungörelserna den 14 november 1913 och den 29 oktober 1915 angivna grunder användas till *anläggande av enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län.*

Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.

28:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 27 föreslagit riksdagen

dels medgiva ej mindre att å avlöningsstaten för medicinalstyrelsen må från och med år 1917 uppföras en statsinspektör över köttkontrollen i riket med en årlig avlöning av 7,500 kronor, därav 5,000 kronor lön samt 2,500 kronor tjänstgöringspenningar, än även att innehavaren av nämnda tjänst må äga rätt till ett ålderstillägg å 600 kronor efter fem års tjänstgöring;

dels förklara, att innehavaren av nämnda tjänst må årligen, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske, åtnjuta semester under en och en halv månad, ävensom att för åtnjutande av de med sagda tjänst förenade avlöningsförmåner skola gälla vad i nådiga kungörelsen den 1 oktober 1914 angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av avlöningsförmåner enligt den från och med år 1915 gällande ordinarie stat för medicinalstyrelsen finnes stadgat i fråga om å nämnda stat upptagna ordinarie manliga befattningshavare;

dels från och med år 1917 höja den å medicinalstyrelsens ordinarie stat upptagna anslagsposten till vetenskapliga rådet, veterinärrådet, vikariatsersättningar och extra tjänstemän m. m. från 49,900 kronor med 1,300 kronor till 51,200 kronor;

dels godkänna sådan ändring i ordinarie övergångsstaten för medicinalstyrelsen, att det däri uppförda anslaget till 1 registrator och aktuarie ur staten uteslutes;

dels ock, vid bifall till vad ovan föreslagits beträffande förändringar i staten för medicinalstyrelsen, från och med år 1917 höja det å riksdagen uppförda ordinarie anslaget till medicinalstyrelsen från 193,100 kronor med 5,600 kronor, till 198,700 kronor, därav 4,900 kronor å övergångsstat.

Till arvode åt en statsinspektör över köttkontrollen anvisade 1914 års förra riksdag å extra stat för år 1915 under nionde huvudtiteln ett anslag av 5,600 kronor. Samma belopp har även anvisats för år 1916.

Då behovet av en statsinspektör över köttkontrollen även för framtiden torde göra sig gällande, har riksdagen ansett lämpligt, att ifrågasvarande befattning förändras till ordinarie tjänst, vilken då bör uppföras å medicinalstyrelsens stat. Med hänsyn till de stora fordringar i såväl teoretiskt som praktiskt avseende, vilka måste ställas på ifrågasvarande befattningshavare, har riksdagen jämväl, om än med tvekan, funnit sig böra bifalla den av Eders Kungl. Maj:t för befattningen föreslagna avlöningen, 7,500 kronor, därav 5,000 kronor lön och 2,500 kronor tjänstgöringspenningar, jämte ett ålderstillägg å 600 kronor efter fem års tjänstgöring.

Mot den föreslagna höjningen av anslagsposten till vetenskapliga rådet, veterinärrådet, vikariatsersättningar och extra tjänstemän m. m. med 1,300 kronor, vilken höjning huvudsakligen föranledes därav, att från nämnda anslagspost ansetts böra bestridas kostnaden för den för avgivande av yttrande angående sökande av apoteksprivilegier tillsatta nämnd, har riksdagen icke haft något att erinra.

Den föreslagna ändringen i övergångsstaten för medicinalstyrelsen betingas därav, att den i nämnda stat upptagna registratorn och aktuarien under år 1915 utnämns till vara sekreterare hos styrelsen, i följd varav det å övergångsstaten till nämnde befattningshavare upptagna anslaget 3,200 kronor bör utgå.

Riksdagen, som i övrigt icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag i denna punkt, får alltså anmäla, att riksdagen *dels* medgivit ej mindre att å avlöningsstaten för medicinalstyrelsen må från och med år 1917 uppföras en statsinspektör över köttkontrollen i riket med en årlig avlöning av 7,500 kronor, därav 5,000 kronor lön och 2,500 kronor tjänstgöringspenningar, än även att innehavaren av nämnda tjänst må äga rätt till ett ålderstillägg å 600 kronor efter fem års tjänstgöring;

dels förklarar, att innehavaren av nämnda tjänst må årligen, när sådant utan hinder för göromålets behöriga gång kan ske, åtnjuta semester under en och en halv månad, ävensom att för åtnjutande av

de med sagda tjänst förenade avlöningsförmåner skola gälla vad i nådiga kungörelsen den 1 oktober 1914 angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av avlöningsförmåner enligt den från och med år 1915 gällande ordinarie stat för medicinalstyrelsen finnes stadgat i fråga om å nämnda stat upptagna ordinarie manliga befattningshavare;

dels från och med år 1917 höjt den å medicinalstyrelsens ordinarie stat upptagna anslagsposten till vetenskapliga rådet, veterinärrådet, vikariatsersättningar och extra tjänstemän m. m. från 49,900 kronor med 1,300 kronor till 51,200 kronor;

dels godkänt sådan ändring i ordinarie övergångsstaten för medicinalstyrelsen, att det däri uppförda anslaget till 1 registrator och aktuarie ur staten uteslutes;

dels ock från och med år 1917 höjt det å riksstaten uppförda *ordinarie anslaget till medicinalstyrelsen* från 193,100 kronor med 5,600 kronor till 198,700 kronor, därav 4,900 kronor å övergångsstat.

29:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 28 föreslagit riksdagen, att notarien hos medicinalstyrelsen friherre Ernst Johan Axel Klinckowström må, utan hinder därav att han först efter ingången av år 1915 tillträtt sin nu innehavande tjänst, för ålderstilläggs åtnjutande räkna sig sin tjänstgöring före nämnda tidpunkt såsom tillförordnad notarie till godo i så måtto, att han må från och med år 1916 uppbära första ålderstillägget å lönen.

Riksdagen har väl funnit billigheten tala för, att friherre Klinckowström må erhålla första ålderstillägget å lönen tidigare än han på grund av gällande avlöningsbestämmelser ansetts berättigad. Dock har riksdagen med hänsyn till förut av riksdagen tillämpad praxis ej ansett sig kunna medgiva, att ålderstillägg må uppbäras förrän från och med år 1917. Denna avvikelse från vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit anser riksdagen likväl ej böra föranleda, att friherre Klinckowström kommer i åtnjutande av vidare avlöningsförhöjning senare än vad som skulle blivit händelsen vid bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag oförändrat och har riksdagen fördenskull åt sitt beslut i ämnet givit en därefter lämpad avfattning.

Riksdagen har sålunda medgivit, att notarien hos medicinalstyrelsen friherre Ernst Johan Axel Klinckowström må, utan hinder därav att han först efter ingången av år 1915 tillträtt sin nu innehavande tjänst, för ålderstilläggs åtnjutande räkna sig sin tjänstgöring före nämnda tidpunkt såsom tillförordnad notarie till godo i så måtto, att han må från och med år 1917 komma i åtnjutande av samma avlöningsförmåner, som skulle tillkomma honom, därest han från och med år 1916 erhållit första ålderstillägget å lönen.

30:o) I punkt 29 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 1,300 kronor för beredande av personligt avlöningstillägg under nämnda år för en å övergångsstat uppförd befattningshavare hos medicinalstyrelsen i enlighet med de för provisorisk lönereglering för befattningshavare i medicinalstyrelsen för år 1914 fastställda grunder och villkor.

I jämförelse med den för innevarande år anvisade anslagssumman innebär Eders Kungl. Maj:ts förslag en nedsättning av 800 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit, har alltså på extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 1,300 kronor för beredande av *personligt avlöningstillägg* under nämnda år *för en å övergångsstat uppförd befattningshavare hos medicinalstyrelsen* i enlighet med de för provisorisk lönereglering för befattningshavare i medicinalstyrelsen för år 1914 fastställda grunder och villkor.

31:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 30 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för *upprätthållande av driften av ett vid den statsmedicinska anstalten tillsvidare inrättat farmaceutiskt laboratorium* å extra stat för år 1917 anvisat ett belopp av 15,600 kronor.

32:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 31 gjorda framställning har riksdagen beslutat, att det ordinarie reservationsanslaget till *resestipendier åt förste provinsialläkare, provinsialläkare, extra provinsialläkare, biträdande provinsialläkare och stadsläkare* skall ur riksstaten för år 1917 uteslutas.

33:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 32 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1917 beviljat ett anslag av 1,300 kronor till beredande av *tilläggsarvoden åt extra provinsialläkarna i Malå och Bjurholms distrikt* med 800 kronor för den förre och 500 kronor för den senare.

34:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 33 föreslagit riksdagen att från och med år 1917 höja det å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till hospitals underhåll med 500,000 kronor eller från 3,850,000 kronor till 4,350,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, har alltså från och med år 1917 höjt det å ordinarie stat uppförda *förslagsanslaget till hospitals underhåll* med 500,000 kronor eller från 3,850,000 kronor till 4,350,000 kronor.

35:o) I en den 25 februari 1916 avlåten proposition (nr 103) har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva,

dels att — utan hinder av vad gällande avlöningsvillkor för läkarpersonalen vid statens hospital och asyler innehålla rörande ersättning åt vikarie å läkartjänst, men med bibehållen skyldighet för läkare att mot stadgad ersättning eller utan särskild ersättning viss tid årligen mottaga förordnande å högre tjänst vid samma anstalt — finge ifråga om vikariatsersättning tillämpas följande bestämmelser, där det för befattningsberöriga uppehållande funnes erforderligt:

1) Legitimerad läkare, vilken förordnas att uppehålla överläkartjänst vid statens hospital under vakans eller under överläkaren på grund av sjukdom eller förordnande på annan tjänst beviljad tjänstledighet, må äga åtnjuta dagarvode vid förordnande som överläkare vid Nyköpings hospital av 16 kronor, vid Göteborgs eller Härnösands hospital eller Piteå hospital och asyl av 18 kronor och vid annat hospital av 20 kronor jämte i samtliga fall den bostad, som kan beredas honom inom hospitalet, ävensom resekostnadsersättning enligt gällande resereglemente, men med skyldighet, därest han innehar tjänst vid statens hospital och asyler, att under tiden för förordnandet avstå sina med denna tjänst förenade avlöningsförmåner.

2) Legitimerad läkare, vilken förordnas att förestå läkartjänsten vid Visby hospital, hospitals- eller asylläkartjänst eller biträdande läkartjänst vid statens hospital och asyler antingen under vakans eller under innehavare av någon av dessa tjänster på grund av sjukdom eller förordnande på annan tjänst beviljad tjänstledighet eller som förordnas såsom vikarie under semester för läkare vid statens hospital och asyler, må äga åtnjuta dagarvode av 12 kronor jämte sådana naturaförmåner, som tillkomma biträdande läkare vid hospital, samt resekostnadsersättning enligt gällande resereglemente, men med skyldighet, därest han innehar tjänst vid statens hospital och asyler, att under tiden för förordnandet avstå sina med denna tjänst förenade avlöningsförmåner.

3) Medicine kandidat, vilken förordnas att som extra läkare biträda vid sjukvården å något av statens hospital eller asyler, vare sig under vakans å någon av ovannämnda tjänster eller under semester eller tjänstledighet på grund av sjukdom eller förordnande på annan tjänst för innehavare av sådan tjänst, må tillerkännas samma förmåner, som i nästföregående punkt sägs.

4) Därest vikarie uti fall, som omförmäles under 2) eller 3) här ovan, icke kan erhållas för den fastställda ersättningen av 12 kronor, må Kungl. Maj:t äga höja dagarvodet intill 15 kronor.

dels ock att vad som erfordrades för beredande av ifrågavarande löneförmåner finge utgå av förslagsanslaget till hospitals underhåll.

De av Eders Kungl. Maj:t föreslagna förhöjda vikariatsersättningarna för läkare vid rikets hospital och asyler har riksdagen funnit av omständigheterna påkallade, och har riksdagen sålunda icke haft något att i huvudsak erinra mot framställningen. Emellertid har riksdagen fäst sin uppmärksamhet vid att Eders Kungl. Maj:ts förslag i fråga om arvodesbeloppen åtminstone i ett fall kan medföra visst missförhållande. Enligt förslaget skulle nämligen läkare, som förordnats att uppehålla överläkartjänsten å Nyköpings hospital, komma att åtnjuta ett arvode av 16 kronor om dagen jämte bostad med bränsle och lyse, därest sådan kunde beredas honom, under det att arvodet för en läkare, som förordnats att förestå biträdande läkartjänsten vid samma hospital, i vissa fall skulle kunna uppgå till 15 kronor om dagen, vartill komme fri bostad med möbler och sängkläder, bränsle, lyse och tvätt samt kost, eller således högre ersättning än den, som tillkommer vikarien för överläkaren. Då riksdagen emellertid förutsätter, att Eders Kungl. Maj:t icke lär underlåta att tillse, att den av riksdagen anmärkta oegentligheten undvikas, har riksdagen icke ansett sig böra vidtaga någon ändring i Eders Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

Riksdagen har alltså medgivit,

dels att — utan hinder av vad gällande avlöningsvillkor för läkarpersonalen vid statens hospital och asyler innehålla rörande ersättning åt vikarie å läkartjänst, men med bibehållen skyldighet för läkare att mot stadgad ersättning eller utan särskild ersättning viss tid årligen mottaga förordnande å högre tjänst vid samma anstalt — i fråga om vikariatsersättning följande bestämmelser må tillämpas, där det för befattningsberöriga uppehållande finnes erforderligt:

1) Legitimerad läkare, vilken förordnas att uppehålla överläkartjänst vid statens hospital under vakans eller under överläkaren på grund av sjukdom eller förordnande på annan tjänst beviljad tjänstledighet, må äga åtnjuta dagarvode vid förordnande som överläkare vid Nyköpings hospital av 16 kronor, vid Göteborgs eller Härnösands hospital eller Piteå hospital och asyl av 18 kronor och vid annat hospital av 20 kronor jämte i samtliga fall den bostad, som kan beredas honom inom hospitalet, ävensom resekostnadsersättning enligt gällande resereglemente, men med skyldighet, därest han innehar tjänst vid statens hospital och asyler, att under tiden för förordnandet avstå sina med denna tjänst förenade avlöningsförmåner.

2) Legitimerad läkare, vilken förordnas att förestå läkartjänsten vid Visby hospital, hospitals- eller asylläkartjänst eller biträdande läkartjänst vid statens hospital och asyler antingen under vakans eller under inne-

havare av någon av dessa tjänster på grund av sjukdom eller förordnande på annan tjänst beviljad tjänstledighet eller som förordnas såsom vikarie under semester för läkare vid statens hospital och asyler, må äga åtnjuta dagarvode av 12 kronor jämte sådana naturaförmåner, som tillkomma biträdande läkare vid hospital, samt resekostnadsersättning enligt gällande resereglemente, men med skyldighet, därest han innehar tjänst vid statens hospital och asyler, att under tiden för förordnandet avstå sina med denna tjänst förenade avlöningsförmåner.

3) Medicine kandidat, vilken förordnas att som extra läkare biträda vid sjukvården å något av statens hospital eller asyler, vare sig under vakans å någon av ovannämnda tjänster eller under semester eller tjänstledighet på grund av sjukdom eller förordnande på annan tjänst för innehavare av sådan tjänst, må tillerkännas samma förmåner, som i nästföregående punkt sägs.

4) Därest vikarie uti fall, som omförmäles under 2) eller 3) här ovan, icke kan erhållas för den fastställda ersättningen av 12 kronor, må Kungl. Maj:t äga höja dagarvodet intill 15 kronor.

dels ock att vad som erfordras för beredande av ifrågavarande löneförmåner må utgå av förslagsanslaget till hospitals underhåll.

36:o) I punkt 34 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen *dels* att det belopp av högst 50,100 kronor, som av riksdagen beviljats till arvoden åt tjänstemän, vilka icke äro i hospitalens och asylernas lönestater upptagna, höjes med 4,500 kronor till högst 54,600 kronor, på det att arvoden må kunna från och med år 1917 utgå med följande belopp:

Piteå hospital och asyl:

till sekreteraren kronor 800:—

Östersunds hospital:

till predikanten kronor 1,200:—

» sekreteraren » 1,000:—

» två bokhållare, vardera 1,000 kronor, » 2,000:—

med rätt för bokhållarna till bostad med möbler och sängkläder, lyse, bränsle, tvätt och kost enligt av medicinalstyrelsen särskilt fastställd utspisningsstat samt till en arvodesförhöjning å 300 kronor efter fem års väl vitsordad tjänstgöring;

dels ock att vad som erfordras för beredande av nu ifrågavarande avlöningsförmåner skall utgå av förslagsanslaget till hospitals underhåll.

Riksdagen, som vid jämförelse med de vid rikets övriga hospital till därstädes anställda predikanter utgående arvoden finner det föreslagna arvodet till predikanten vid Östersunds hospital skäligen böra nedsättas till 1,000 kronor, har i övrigt ej haft något mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning att erinra.

Riksdagen har sålunda medgivit,

dels att det belopp av högst 50,100 kronor, som av riksdagen beviljats till *arvoden åt tjänstemän, vilka icke äro i hospitalens och asylernas lönestater upptagna*, höjes med 4,300 kronor till högst 54,400 kronor, på det att arvoden må kunna från och med år 1917 utgå med följande belopp:

Piteå hospital och asyl:

till sekreteraren kronor 800:—

Östersunds hospital:

till predikanten kronor 1,000:—
 » sekreteraren » 1,000:—
 » två bokhållare, vardera 1,000 kronor, » 2,000:—

med rätt för bokhållarna till bostad med möbler och sängkläder, lyse, bränsle, tvätt och kost enligt av medicinalstyrelsen särskilt fastställd utspisningsstat samt till en arvodesförhöjning å 300 kronor efter fem års väl vitsordad tjänstgöring;

dels ock att vad som erfordras för beredande av nu ifrågavarande avlöningsförmåner skall utgå av förslagsanslaget till hospitals underhåll.

37:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 35 gjorda framställning har riksdagen beslutat, att det ordinarie reservationsanslaget till *resestipendier åt vid rikets hospital och asylers anställda läkare* skall ur riksstaten för år 1917 uteslutas.

38:o) I punkt 36 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att av det för uppförande av en för 800 sinnessjuka avsedd statsanstalt å biskopsbostället Sundby nr 1 om 2 mantal i Strängnäs socken av Södermanlands län m. m. beviljade anslaget å 3,300,000 kronor på extra stat för år 1917 anvisa ett belopp av 550,000 kronor.

Riksdagens revisorer hava i sin år 1914 avgivna berättelse angående statsverket beträffande ifrågavarande hospitalsanläggning, bland annat, anfört, att med genomförandet av den då föreliggande byggnadsplanen dels vissa byggnader skulle få ett läge, som måste anses mindre förmåuligt och betinga betydande grundläggningskostnader, dels ock avsevärda svårigheter

torde uppstå för ordnande på ett tillfredsställande sätt av avloppsförhållanden å tomten. Med anledning härav hade Eders Kungl. Maj:t anbefallt medicinalstyrelsen att med biträde, där så erfordrades, av särskilda sakkunniga, dem styrelsen skulle äga tillkalla, skyndsamt verkställa ytterligare undersökning av grundförhållandena å det område, där byggnaderna för hospitalet avsåges att uppföras, samt vidtaga de förändringar i avseende å de särskilda byggnadernas förläggning, som vid undersökningen funnes lämpliga och kunde bidra att nedbringa grundläggningskostnaderna och möjliggöra bättre ordnande av avloppsförhållandena.

Omförmålta av Eders Kungl. Maj:t anbefallda undersökning har nu av medicinalstyrelsen verkställts, varjämte förslag till förändring av läget för vissa av anstaltens byggnader av styrelsen godkänts.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t under ifrågavarande punkt föreslagit, har sålunda av det för *uppförande av en för 800 sinnessjuka avsedd statsanstalt å biskopsbostället Sundby nr 1 om 2 mantal i Strängnäs socken* av Södermanlands län m. m. beviljade anslaget å 3,300,000 kronor på extra stat för år 1917 anvisat ett belopp av 550,000 kronor.

39:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 37 föreslagit riksdagen, att för om- och tillbyggnad av Lunds hospital och asyl bevilja ett belopp av 320,000 kronor samt därav på extra stat för år 1917 anvisa 100,000 kronor.

De ifrågasatta byggnadsarbetena avse dels att bereda en ökning av det nuvarande antalet, 1,204, platser vid Lunds hospital med 50 stycken, dels ock, i främsta rummet, att bereda bättre vård för de sinnessjuka vid hospitalet och asylen genom åstadkommande av anordningar, som möjliggöra övervakning av patienterna, och skulle bestå däri, att vid *hospitalet*, på platser i närheten av de så kallade läns-paviljongerna, uppfördes tvenne övervakningspaviljonger, en var för 25 sängar, den ena för manssidan och den andra för kvinnosidan, för en sammanlagd kostnad av 212,500 kronor, samt att vid *asylen* tillbyggnader utfördes till de båda nuvarande så kallade A-paviljongerna för en kostnad av 107,240 kronor. Den sammanlagda kostnaden skulle alltså utgöra 319,740 kronor eller i avrundat tal 320,000 kronor.

Då behovet av de föreslagna arbetena synes riksdagen ådagalagt samt riksdagen icke haft något att erinra mot de framlagda kostnadsberäkningarna, har riksdagen för *om- och tillbyggnad av Lunds hospital och asyl* beviljat ett belopp av 320,000 kronor samt därav på extra stat för år 1917 anvisat 100,000 kronor.

40:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, att riksdagen ville besluta att för utvidgning av Växjö hospital inköpa de av kommissionen för denna anstaltes utvidgning härtill föreslagna lägenheterna samt för sådant ändamål på extra stat för år 1917 anvisa ett belopp av 137,550 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel låta redan innevarande år förskottsvis utanordna detta belopp, samt att bemyndiga Eders Kungl. Maj:t att låta försälja de Växjö hospital tillhöriga tomtområden, vilkas avyttring likaledes av nämnda kommission föreslagits, för avsättande av därvid erhållna köpeskilling till bidrag för täckandet av kostnaderna för ifrågavarande markförvärv,

eller, om detta yrkande icke kunde bifallas, att riksdagen ville an hålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes taga frågan om Växjö hospitals utvidgning under förnyat övervägande och därpå inför riksdagen fram lägga det förslag, som därav eventuellt kunde föranledas.

Riksdagen vill erinra därom, såsom ock av motionären framhållits, att 1912 års riksdag i skrivelse till Eders Kungl. Maj:t anhållit, att Eders Kungl. Maj:t täcktes snarast möjligt föranstalta om utredning i fråga om erforderliga åtgärder för tillgodoseende av behovet av ökad sinnessjukvård i riket, därvid även borde tagas i övervägande, huruvida ändamålet kunde vinnas genom utvidgning av vissa bland nu befintliga vårdanstalter för sinnessjuka, samt meddelat, att riksdagen fäst sin uppmärksamhet därvid, att åtskilliga av hospitalen i riket t. ex. Piteå, Växjö och Göteborg lämpligen syntes kunna utvidgas, ävensom att riksdagen hölle före, att vid en utredning i ämnet borde tillses, huruvida icke genom en dylik utvidgning av några av de förefintliga sinnessjukvårdsanstalterna behovet av ökad hospitalsvård skulle kunna snabbare och på ett mera nöjaktigt sätt tillgodoses.

I sitt yttrande till statsrådsprotokollet under punkt 37 har nu departementschefen meddelat, bland annat, att medicinalstyrelsen framlagt ett förslag om förvärvande av nödig mark för utvidning av Växjö hospital med ett till minst 300 beräknat antal nya platser, men att nämnda inköp emellertid skulle vara förenat med betydande kostnader — 137,550 kronor endast för markförvärv, alltså omkring 450 kronor för beräknad ny plats — varför departementschefen särskilt med hänsyn härtill icke ansåge sig böra förorda detta förslag.

Riksdagen anser i likhet med motionären, att tanken på en utvidgning av Växjö hospital ej bör uppgivas. Emellertid finner riksdagen kostnaderna för inköp av de för utvidgningen avsedda lägenheterna anmärkningsvärt höga, även om de därstädes nu befintliga byggnaderna

derna skulle kunna användas för hospitalets räkning och även om en del av marken skulle kunna försäljas till byggnadstomter, samt anser därför, att ytterligare utredning i denna fråga bör ske, varvid riksdagen förutsätter, att, intill dess denna utredning slutförts, den på Eders Kungl. Maj:ts prövning beroende frågan om skatteköp av en av berörda lägenheter icke varder av Eders Kungl. Maj:t avgjord.

Riksdagen får sålunda anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes taga frågan om Växjö hospitals utvidgning under förnyat övervägande och därefter för riksdagen framlägga det förslag, som därav må föranledas.

41:o) I punkt 38 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit, att riksdagen måtte medgiva, att stadsjordlotterna nr II b och II c om tillhoppa 4,72 hektar må för utvidgning av Vadstena hospitals och asyls areal inköpas för en köpeskilling, ej överstigande 12,429 kronor 70 öre;

ävensom att till gäldande av förenämnda köpeskilling på extra stat för år 1917 bevilja ett anslag av i jämna tal 12,430 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, har sålunda

dels medgivit, att stadsjordlotterna nr II b och II c om tillhoppa 4,72 hektar må för utvidgning av Vadstena hospitals och asyls areal inköpas för en köpeskilling, ej överstigande 12,429 kronor 70 öre;

dels ock till gäldande av förenämnda köpeskilling på extra stat för år 1917 bevilja ett anslag av i jämnat tal 12,430 kronor.

42:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 39 föreslagit riksdagen att från och med år 1917 höja det å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till anstalter för obildbara sinnesslöa från 180,000 kronor med 45,000 kronor till 225,000 kronor.

Riksdagen har från och med 1917 höjt det å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till *anstalter för obildbara sinnesslöa* från 180,000 kronor med 45,000 kronor till 225,000 kronor.

43:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 40 därom gjorda framställning, har riksdagen beslutat, att det ordinarie reservationsanslaget till *resestipendier åt ordinarie läkare vid länslasarett och därmed likställda sjukhus* skall ur riksstaten för år 1917 uteslutas.

44:o) I punkt 41 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att — under villkor att för ändamålet kostnadsfritt av landsting, kommuner eller enskilda tillhandahålles ett Korsnäs sågverksaktiebolag tillhörigt, i Hemus by av Mora socken beläget område, enligt uppgift innehållande 25,8 kappland åker, 1 tunnland 19,1 kappland skog samt 5 tunnland 27,2 kappland impedimenter — för uppförande å nämnda

område av ett spetälskesjukhus bevilja ett anslag av 81,020 kronor samt därav på extra stat för år 1917 anvisa 40,000 kronor.

Såsom i särskild skrivelse anmälts, har riksdagen för *uppförade av ett spetälskesjukhus i Dalarna* på extra stat för år 1917 anvisat 40,000 kronor.

45:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts i punkt 42 gjorda framställning, har riksdagen *dels till bidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter*, företrädesvis tuberkulossjukstugor, tuberkulosjukhus och tuberkulosavdelningar på andra sjukvårdsanstalter, på extra stat för år 1917 anvisat ett belopp av 400,000 kronor;

dels beslutat, att i avseende å allmänna bestämmelser för åtnjutande av statsbidrag från berörda anslag skall gälla av Eders Kungl. Maj:t fastställda grunder;

dels ock medgivit, att, därest av riksdagen till ifrågavarande ändamål förut beviljade belopp icke bliva till fullo tagna i anspråk de år, varför de anvisats, återstoden må för ett annat år för ändamålet disponeras; samt

att jord, som står under kronans omedelbara disposition eller tillhör någon av de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna allmänningar eller någon av de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, vilka icke upplåtits till förenade mötespassevolanskassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, må, efter av Eders Kungl. Maj:t i varje särskilt fall verkställd prövning, utan särskild ersättning till kronan på de villkor i övrigt, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, upplåtas till landsting, kommuner, föreningar eller enskilda för anläggning av tuberkulossjukvårdsanstalter.

46:o) I en den 22 februari 1916 till riksdagen avlåten proposition (nr 62) har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden samma dag, föreslagit riksdagen att till utförande av vissa ny- och ombyggnader vid kustsanatoriet Apelviken må av Eders Kungl. Maj:t beviljas föreningen för kustvård åt skrofulösa barn ett anslag av 40,000 kronor, att av de utav riksdagen beviljade anslag till bidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulosjukvårdsanstalter utgå utan hinder av de för dessa anslag av riksdagen bestämda villkor, men med skyldighet för föreningen att underkasta sig de föreskrifter med avseende å förstberörda anslags åtnjutande, som av Eders Kungl. Maj:t må bestämmas.

De nu föreslagna ny- och ombyggnaderna äro huvudsakligen be-
tingade därav, att föreningens verksamhet blivit utsträckt att omfatta även de egentliga vintermånaderna, så att densamma fortgår året om.

Genom den uppgjorda byggnadsplanens realiserande skulle tillika beredas tillfälle att mottaga ytterligare ett trettiotal patienter under sommarmånaderna, varjämte en välbehörlig utvidgning av utrymmena i allmänhet och förbättring av vissa anordningar vid sanatoriet skulle vinnas. Därför vore det föreningens mening att låta uppföra ett vattentorn med cistern, rymmande omkring 50,000 liter.

Kostnaderna för ifrågavarande arbeten hava beräknats till 62,100 kronor. Det föreslagna statsbidraget skulle således utgöra något mindre än $\frac{2}{3}$ av kostnaderna.

Riksdagen har inhämtat, att i de för föreningen gällande stadgarna finnes intagen dels en föreskrift, att, därest föreningen skulle upplösas, föreningens tillgångar skola överlämnas till svenska nationalföreningen mot tuberkulos, dels en bestämmelse, att stadgarna i förevarande avseende icke få ändras utan Eders Kungl. Maj:ts tillstånd.

I fråga om de till ärendet hörande ritningar och kostnadsberäkningar vill riksdagen erinra därom, att överintendentsämbetet vid granskning härav icke haft anledning till annan anmärkning, än att posten för oförutsedda utgifter beräknats väl låg. Såsom departementschefen framhållit, torde emellertid denna omständighet icke behöva inverka på statsbidragets belopp.

Då riksdagen i övrigt icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, har riksdagen medgivit, att till *utförande av vissa ny- och ombyggnader vid kustsanatoriet Apelviken* må av Eders Kungl. Maj:t beviljas föreningen för kustvård åt skrofulösa barn ett anslag av 40,000 kronor, att av de utav riksdagen beviljade anslag till bidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter utgå utan hinder av de för dessa anslag av riksdagen bestämda villkor, men med skyldighet för föreningen att underkasta sig de föreskrifter med avseende å förstberörda anslags åtnjutande, som av Eders Kungl. Maj:t må bestämmas.

47:o) Uti punkt 43 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen *dels* att till bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter på extra stat för år 1917 anvisa ett förslagsanslag av 600,000 kronor, *dels ock* i avseende å allmänna bestämmelser för åtnjutande av ifrågavarande statsanslag besluta:

a) att statsbidrag må utgå allenast till sådan anstalt, som prövas vara på tillfredsställande sätt anordnad och där avgiften för vårdplats i allmän sjuksal icke utgår med högre belopp än 1 krona för dag, dock att, där anstalt är avsedd för personer, tillhörande viss kommun eller landstingsområde, hinder för statsbidrags åtnjutande ej må för-

anledas av den omständigheten, att avgiften för vård av person från annan ort utgår med högre belopp;

b) att statsbidraget må bestämmas till högst 50 öre för dag och patient, för vilken avgiften ej är högre än 1 krona om dagen, dock med den inskränkning att för län eller stad, som ej deltagar i landsting, statsbidrag ej i något fall må utgå till flera sjukplatser än en på varje tusental av länets eller stadens invånare, däri dock ej inberäknat antalet sjukplatser å kustsjukhus och kustsanatorier för skrofulösa barn eller tuberkulossjukvårdsanstalt, som är avsedd för vård av sjuka från hela riket utan företräde för sjuka från visst län eller viss stad, samt med undantag därjämte beträffande Jämtlands och Norrbottens län, där statsbidrag må utgå för varje sjukplats utan inskränkning i förhållande till invånarantalet; och

c) att Eders Kungl. Maj:t i övrigt må föreskriva de bestämmelser och villkor, som för statsbidragets åtnjutande kunna finnas lämpliga att stadga.

I jämförelse med den för innevarande år för ifrågavarande ändamål anvisade anslagssumman innebär Eders Kungl. Maj:ts förslag en höjning av 100,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t under ifrågavarande punkt föreslagit, har alltså

dels till bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter på extra stat för år 1917 anvisat ett förslagsanslag av 600,000 kronor;

dels ock i avseende å allmänna bestämmelser för åtnjutande av ifrågavarande statsanslag beslutat:

1:o) att statsbidrag må utgå allenast till sådan anstalt, som provas vara på tillfredsställande sätt anordnad och där avgiften för vårdplats i allmän sjuksal icke utgår med högre belopp än 1 krona för dag, dock att, där anstalt är avsedd för personer, tillhörande viss kommun eller landstingsområde, hinder för statsbidrags åtnjutande ej må föranledas av den omständigheten, att avgiften för vård av person från annan ort utgår med högre belopp;

2:o) att statsbidraget må bestämmas till högst 50 öre för dag och patient, för vilken avgiften ej är högre än 1 krona om dagen, dock med den inskränkning att för län eller stad, som ej deltagar i landsting, statsbidrag ej i något fall må utgå till flera sjukplatser än en på varje tusental av länets eller stadens invånare, däri dock ej inberäknat antalet sjukplatser å kustsjukhus och kustsanatorier för skrofulösa barn eller tuberkulossjukvårdsanstalt, som är avsedd för vård av sjuka från hela riket utan företräde för sjuka från visst län eller viss stad, samt

med undantag därjämte beträffande Jämtlands och Norrbottens län, där statsbidrag må utgå för varje sjukplats utan inskränkning i förhållande till invånarantalet; och

3:o) att Eders Kungl. Maj:t i övrigt må föreskriva de bestämmelser och villkor, som för statsbidragets åtnjutande kunna finnas lämpliga att stadga.

48:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 44 därom gjorda framställning har riksdagen i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1917 beviljat ett förslagsanslag å 10,000 kronor för beredande av *bidrag till medellösa eller mindre bemedlade personer för resor till och från de vid västkusten belägna statsunderstödda kustsanatorierna*, att utgå under de villkor Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

49:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts i punkt 45 gjorda framställning har riksdagen beslutat, att det ordinarie reservationsanslaget till *resestipendier åt läkare, som anmäla sig vilja i utlandet studera tuberkulosens igenkännande, behandling eller hygien*, skall ur riksstaten för år 1917 uteslutas.

50:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i punkt 46 gjorda framställning har riksdagen i likhet med vad för en följd av år ägt rum, till upprätthållande av verksamheten vid de genom medel ur Konung Oscars II:s jubileumsfond inrättade *folksanatorierna* på extra stat för år 1917 anvisat ett belopp av 200,000 kronor att användas i enlighet med av Eders Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

51:o) I enlighet med vad Eders Kungl. Maj:t i punkt 47 föreslagit riksdagen, har riksdagen i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1917 beviljat ett förslagsanslag å 60,000 kronor att användas till statsbidrag till *understödjande av dispensärverksamhet* under villkor i huvudsaklig överensstämmelse med de nu gällande.

52:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i punkt 48 gjorda framställning, har riksdagen i likhet med vad för år 1916 ägt rum, på extra stat för år 1917 anvisat ett förslagsanslag av 15,000 kronor att enligt därom av Eders Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser användas till *bekostande av behandling enligt den s. k. ljusmetoden av medellösa, med sjukdomen »lupus vulgaris» behäftade personer från landsorten*, under villkor att genom bidrag från vederbörande landsting eller kommuner eller annorledes bestrides det belopp, som erfordras för patientens resa fram och åter mellan hemorten och den anstalt, där behandlingen äger rum, ävensom för hans underhåll, så länge behandlingen varar.

53:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 49 gjorda framställning har riksdagen i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1917 anvisat

dels för anordnande av kliniker vid vanförestalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg ett anslag av 76,650 kronor;

dels ock för anordnande av polikliniker vid nämnda anstalter ett anslag av 9,000 kronor;

båda beloppen att utgå under de villkor för anslagets åtnjutande, som kunna av Eders Kungl. Maj:t bliva bestämda.

54:o) I punkt 50 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att dels på extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 21,600 kronor att under de villkor, som kunna av Eders Kungl. Maj:t bliva bestämda, utgå såsom bidrag till underhåll av i samband med vanförestalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg anordnade skol- och uppfostringshem, dels ock medgiva, att härutöver må för enahanda ändamål användas de besparingar, som må uppkomma å det för samma ändamål på extra stat för åren 1915 och 1916 anvisade anslagen.

Ovanberörda besparingar beräknas av departementschefen komma att uppgå till 11,300 kronor. Om härtill lägges det äskade anslagsbeloppet, 21,600 kronor, skulle alltså för ifrågavarande ändamål under år 1917 komma att stå till disposition ett belopp av 32,900 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, har alltså

dels på extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 21,600 kronor att under de villkor, som kunna av Eders Kungl. Maj:t bliva bestämda, utgå såsom *bidrag till underhåll av i samband med vanförestalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg anordnade skol- och uppfostringshem;*

dels ock medgivit, att härutöver må för enahanda ändamål användas de besparingar, som må uppkomma å de för samma ändamål på extra stat för åren 1915 och 1916 anvisade anslagen.

55:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts i punkt 51 därom gjorda framställning, har riksdagen i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1917 anvisat ett förslagsanslag av 15,000 kronor att användas för *bidrag till de vanföras jämte vårdares resor till eller från vanförestalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg eller de i samband med nämnda vanförestalter anordnade skol- och uppfostringshem* att utgå under de villkor för anslagets åtnjutande, som kunna av Eders Kungl. Maj:t bliva bestämda.

56:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i punkt 52 gjorda framställning, har riksdagen i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1917 anvisat ett förslagsanslag av 45,000 kronor att användas dels i överensstämmelse med förut angivna grunder till *understöd åt de i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg av föreningarna för bistånd*

åt vanföra inrättade undervisningsanstalterna för vanföra, dels ock för bekostande av dessa anstalters inspektion.

57:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 53 föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition, som kan komma att avlätas angående ny lagstiftning om skyddskoppypmpning, med uteslutande ur staten av anslaget till vaccinationens befrämjande, 7,700 kronor, i stället å ordinarie stat för år 1917 uppföra ett förslagsanslag till skyddskoppypmpningens anordnande av 50,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en den 1 februari 1916 avlåten proposition (nr 34) föreslagit riksdagen att, under förutsättning att riksdagen antager förslag till lag om skyddskoppypmpning, *dels*, med uteslutande ur riksstaten av ordinarie anslaget till vaccinationens befrämjande, 7,700 kronor, i stället å ordinarie stat anvisa ett förslagsanslag till skyddskoppypmpningen av 50,000 kronor, *dels ock* medgiva, att för ändamålet må användas de besparingar, som uppkommit å förstnämnda anslag.

Vid behandlingen av denna proposition har riksdagen, med anledning därav, att det av riksdagen för dess del antagna förslag till lag om skyddskoppypmpning bland annat i fråga om ympares kompetens och vaccinationskostnaderna skiljer sig från det av Eders Kungl. Maj:t framlagda förslaget, funnit ytterligare beräkningar behövlige angående det ifrågavarande anslagets storlek. Riksdagen har därför i vederbörlig ordning anhållit om medicinalstyrelsens yttrande angående statsverkets kostnader för genomförande av det av riksdagen antagna förslaget till lag om skyddskoppypmpning, vilket yttrande såsom bilaga bifogas denna skrivelse.

Enligt medicinalstyrelsens åsikt skulle kostnaderna för skyddskoppypmpningen kunna beräknas på följande sätt:

å landsbygden:		
ersättning för ympare	40,000: —	
rese- och traktamentsersättning åt ympare	60,000: —	
ersättning för besiktning	40,000: —	
rese- och traktamentsersättning åt besiktningsförrättare	60,000: —	200,000: —
i städerna:		
ersättning för ympning och besiktning		25,000: —
kostnader för en statens ympanstalt, fördelning och försäljning av ympämne samt anordnande av undervisningskurser för besiktningsförrättare		12,000: —
		<u>237,000: —</u>

Då besparingarna å anslaget till vaccinationens befrämjande vid 1916 års början uppgingo till 64,746 kronor 91 öre, skulle för år 1917 behöva anvisas omkring 172,000 kronor eller, med hänsyn till att — såsom medicinalstyrelsen framhåller — beräkningarna torde vara väl låga, i runt tal 175,000 kronor.

Riksdagen vill i detta sammanhang uttala önskvärdheten av att vid framtida anslagsäskande för ifrågavarande ändamål upplysning lämnas riksdagen om de grunder Eders Kungl. Maj:t kan komma att bestämma i fråga om ersättning till läkare för ympning och besiktning, särskilt beträffande andra läkare än civila tjänsteläkare.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen

dels med uteslutande ur riksstaten av ordinarie anslaget till vaccinationens befrämjande, 7,700 kronor, i stället å ordinarie stat anvisat ett förslagsanslag till *skyddskoppymningen* av 175,000 kronor;

dels ock medgivit, att för ändamålet må användas de besparingar, som uppkommit å förstnämnda anslag.

58:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 54 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för *bestridande av kostnaderna för skötseln av den å karantänsanstalten på Känsö befintliga koloxidapparaten* på extra stat för år 1917 anvisat ett förslagsanslag högst 1,000 kronor.

59:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i punkt 55 gjorda framställning, har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 500 kronor till *personligt lönetillägg åt karantänsläkaren vid karantänsanstalten på Känsö Gustaf Ernst Hjortzberg* att utgå, så länge han under år 1917 på grund av Eders Kungl. Maj:ts förordnande uppehåller ifrågavarande karantänsläkarbefattning.

60:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t i punkt 56 föreslagit, har riksdagen

dels medgivit, att vad vid utgången av år 1916 må kvarstå oanvänt å det *ordinarie anslaget till resestipendier åt civila läkare* må under år 1917 användas för det ändamål, för vilket anslaget varit avsett,

dels ock beslutat, att ifrågavarande anslag skall ur riksstaten för år 1917 uteslutas.

61:o) I punkt 57 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till stipendier för i statens, landstings eller kommuns tjänst anställda läkare för beivrande av medicinska fortsättningskurser i Stockholm på extra stat för år 1917 anvisa ett anslag å 6,000 kronor med rätt för

Eders Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser angående stipendiernas åtnjutande.

I jämförelse med den för år 1915 för ifrågavarande ändamål anvisade anslagssumman innebär Eders Kungl. Maj:ts förslag en höjning av 1,500 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t under ifrågavarande punkt föreslagit, har alltså till *stipendier för i statens, landstings eller kommuns tjänst anställda läkare för bevistande av medicinska fortsättningskurser i Stockholm* på extra stat för år 1917 anvisat ett anslag å 6,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser angående stipendiernas åtnjutande.

Sociala verk och inrättningar.

62:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse anmäler, har riksdagen *dels* i riksstaten under sjätte huvudtiteln uppfört ett ordinarie anslag till riksförsäkringsanstalten av 104,800 kronor;

dels för upprätthållande av riksförsäkringsanstaltens verksamhet, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1917 anvisat ett förslagsanslag av 545,200 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att bestämts under år 1916 av tillgängliga medel utanordna 30,000 kronor;

dels ock på extra stat för år 1917 anvisat ett förslagsanslag av 39,000 kronor att användas till ersättning åt postsparbanken för dess bestyr med uppbörd och utbetalningar för riksförsäkringsanstalten.

63:o) I punkterna 60 och 61 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen *dels* att i avbidan på den proposition, som kunde komma att avlätas angående ändring i staten för socialstyrelsen, för ändamålet beräkna en höjning från och med år 1917 av det å ordinarie stat upptagna anslaget till socialstyrelsen, nu 148,200 kronor, med 26,570 kronor till 174,770 kronor, *dels ock* att, likaledes i avbidan på samma proposition, tillsvidare beräkna ett anslag på extra stat för år 1917 för upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet av 36,300 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en den 11 februari 1916 till riksdagen avlåten proposition (nr 72), under åberopande av bilagt utdrag av protokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att å ordinarie stat för socialstyrelsen från och med år 1917 uppföra ytterligare *dels* en sekreterare med en avlöning av 5,800 kronor, därav 3,600 kronor lön, 1,800 kronor tjänstgöringspenningar och 400

kronor ortstillägg, vartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, det ena med 500 kronor efter fem år och det andra, likaledes med 500 kronor, efter ytterligare fem år, *dels* en aktuarie med en avlöning av 4,000 kronor, därav 2,200 kronor lön, 1,500 kronor tjänstgöringspenningar och 300 kronor ortstillägg, vartill kunna komma tre ålderstillägg till lönen, det ena med 500 kronor efter fem år, det andra, likaledes med 500 kronor, efter ytterligare fem år och det tredje, jämväl med 500 kronor, efter än ytterligare fem år, *dels* ock åtta kvinnliga biträden, därav fyra av andra graden, envar med en avlöning av 1,600 kronor, därav 900 kronor lön, 550 kronor tjänstgöringspenningar och 150 kronor ortstillägg, samt fyra av första graden, envar med en avlöning av 1,200 kronor, därav 700 kronor lön, 350 kronor tjänstgöringspenningar och 150 kronor ortstillägg, vartill för biträde av såväl andra som första graden kunna komma två ålderstillägg, det ena med 200 kronor efter fem år och det andra, likaledes med 200 kronor, efter ytterligare fem år,

att föreskriva, att de genom kungl. kungörelse den 27 juni 1914 stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande av de från och med år 1915 fastställda avlöningsförmåner för socialstyrelsen i tillämpliga delar skola gälla för de nya befattningshavare, som, på grund av vad ovan föreslagits, må varda uppförda å ordinarie stat,

att från och med år 1917 höja den å socialstyrelsens ordinarie stat upptagna anslagsposten till amanuenser, sakkunniga, extra biträden, gratifikationer och vikariatsersättningar, nu 17,000 kronor, med 4,300 kronor till 21,300 kronor,

att, vid bifall till vad ovan föreslagits, från och med sistnämnda år höja det ordinarie anslaget till socialstyrelsen, nu 148,200 kronor, med 25,300 kronor till 173,500 kronor, samt

att å extra stat för år 1917 för upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet anvisa ett anslag av 36,300 kronor.

Såsom riksdagen i särskild skrivelse anmält, har riksdagen

dels å ordinarie stat för socialstyrelsen från och med år 1917 uppfört ytterligare *dels* en sekreterare med en avlöning av 5,800 kronor, därav 3,600 kronor lön, 1,800 kronor tjänstgöringspenningar och 400 kronor ortstillägg, vartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, det ena med 500 kronor efter fem år och det andra, likaledes med 500 kronor, efter ytterligare fem år, *dels* en aktuarie med en avlöning av 4,000 kronor, därav 2,200 kronor lön, 1,500 kronor tjänstgöringspenningar och 300 kronor ortstillägg, vartill kunna komma tre ålderstillägg till lönen, det ena med 500 kronor efter fem år, det andra, likaledes

med 500 kronor, efter ytterligare fem år och det tredje, jämväl med 500 kronor, efter än ytterligare fem år, *dels ock* åtta kvinnliga biträden, därav fyra av andra graden, envar med en avlöning av 1,600 kronor, därav 900 kronor lön, 550 kronor tjänstgöringspenningar och 150 kronor ortstillägg, samt fyra av första graden, envar med en avlöning av 1,200 kronor, därav 700 kronor lön, 350 kronor tjänstgöringspenningar och 150 kronor ortstillägg, vartill för biträde av såväl andra som första graden kunna komma två ålderstillägg, det ena med 200 kronor efter fem år och det andra, likaledes med 200 kronor efter ytterligare fem år, *dels* föreskrivit, att de genom kungl. kungörelsen den 27 juni 1914 stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande av de från och med år 1915 fastställda avlöningsförmåner för socialstyrelsen i tillämpliga delar skola gälla för de nya befattningshavare, som, på grund av vad ovan bestämts, må varda uppförda å ordinarie stat,

dels från och med år 1917 höjt den å socialstyrelsens ordinarie stat upptagna anslagsposten till amanuenser, sakkunniga, extra biträden, gratifikationer och vikariatsersättningar, nu 17,000 kronor, med 4,300 kronor till 21,300 kronor,

dels från och med sistnämnda år höjt det ordinarie anslaget till socialstyrelsen, nu 148,200 kronor, med 25,300 kronor till 173,500 kronor, samt

dels ock å extra stat för år 1917 för upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet anvisat ett anslag av 36,300 kronor.

64:o) I punkt 62 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition, som kunde komma att avlåtas angående ny lagstiftning om medling i arbetstvister, på extra stat för år 1917 beräkna ett förslagsanslag av 25,000 kronor att ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande och användas till ersättning åt förlikningsmän för medling i arbetstvister.

Därefter har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 7 april 1916 avlåten proposition (nr 149), under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1917 anvisa ett förslagsanslag av 25,000 kronor att ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande och användas till ersättning åt förlikningsmän för medling i arbetstvister.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagit, har sålunda i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1917 anvisat ett förslagsanslag av 25,000 kronor att ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande och användas till *ersättning åt förlikningsmän för medling i arbetstvister*.

65:o) I punkt 63 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition, som kunde komma att avlätas angående befrämjande och organiserande av den offentliga arbetsförmedlingen i riket, på extra stat för år 1917 för ändamålet beräkna ett förslagsanslag av 70,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en den 25 april 1916 till riksdagen avlåten proposition (nr 192), under återopande av bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att för befrämjande och organiserande av den offentliga arbetsförmedlingen i riket i huvudsaklig överensstämmelse med de i statsrådsprotokollet angivna grunder på extra stat för år 1917 anvisa ett förslagsanslag av 70,000 kronor.

För ifrågavarande ändamål är på innevarande års riksstat anvisat ett förslagsanslag av 65,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts nu föreliggande framställning avser, att statens medverkan för den offentliga arbetsförmedlingens befrämjande och organiserande, vilken alltjämt skulle äga rum efter i huvudsak samma grunder som för närvarande, skulle utvecklas till vinnande av å ena sidan en ytterligare specialisering av förmedlingsverksamheten, för vilket ändamål staten skulle genom särskilt understöd bidra till upprättande av fack-anvisningar vid de offentliga anstalterna, och å andra sidan en förstärkt central ledning genom anställande av tvänne extra tjänstemän, nämligen en extra byråassistent och en biträdande tjänsteman, hos socialstyrelsen.

Beträffande de föreslagna arvodesbeloppen för de nämnda extra tjänstemännen hos socialstyrelsen, för den extra byråassistenten 5,600 kronor för år räknat och för den biträdande tjänstemannen 300 kronor i månaden, anser riksdagen desamma böra något nedsättas. Beträffande den extra byråassistenten vill riksdagen erinra därom, att innevarande års riksdag redan beviljat inrättande av en andrageradstjänst å den byrå inom styrelsen, å vilken de nu ifrågavarande extra befattningshavarna skulle tjänstgöra. På grund härav och även om hänsyn toges till den nu ifrågasatta befattningens provisoriska karaktär, anser riksdagen, att arvodet lämpligen bör sättas till 5,000 kronor om året. Vad angår den biträdande tjänstemannens befattning, så torde densamma i viss mån kunna jämföras med en underinspektörs vid yrkesinspektionen, vilken tjänsteman åtnjuter en avlöning av 2,200 kronor om året. Med hänsyn därtill att den ifrågasatta biträdande tjänstemannen i socialstyrelsen för utförande av sitt uppdrag torde bli nödsakad att företaga vidsträckt resor över hela landet, synes hans arvode dock ej böra sättas lägre än 250 kronor i månaden.

Då emellertid de av riksdagen vidtagna jämkningarna ej böra inverka på storleken av det ifrågavarande anslaget, har riksdagen för *befrämjande och organiserande av den offentliga arbetsförmedlingen i riket* i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet över civilärenden den 25 april 1916 angivna grunder på extra stat för år 1917 anvisat ett förslagsanslag av 70,000 kronor.

66:o) I punkt 64 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition, som kunde komma att avlätas angående underlättande av medellösa arbetssökandes resor för tillträdande av plats, som av arbetsförmedlingsanstalt anvisats å annan ort, för ändamålet beräkna ett förslagsanslag på extra stat för år 1917 av 10,000 kronor.

Därefter har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 17 april 1916 avlätten proposition (nr 183), under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1917 anvisa ett förslagsanslag av 10,000 kronor att i huvudsaklig överensstämmelse med de i statsrådsprokolltet angivna grunder utgå såsom bidrag till resekostnader för medellösa arbetssökande, som av arbetsförmedlingsanstalt anvisats arbete å annan ort än där de vistas.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot vad sålunda föreslagits, har alltså på extra stat för år 1917 anvisat ett förslagsanslag av 10,000 kronor att i huvudsaklig överensstämmelse med de i statsrådsprotokollet över civilärenden den 17 april 1916 angivna grunder utgå *såsom bidrag till resekostnader för medellösa arbetssökande, som av arbetsförmedlingsanstalt anvisats arbete å annan ort än där de vistas.*

67:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts i punkt 65 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för flera föregående år ägt rum, såsom *bidrag till det mellanfolkliga arbetsamtet i Basel* på extra stat för år 1917 anvisat ett belopp av 750 kronor.

68:o) I punkt 66 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen dels medgiva, att det i ordinarie staten för yrkesinspektionen uppförda anslaget till yrkesinspektörernas och yrkesinspektrisens kontorskostnader samt vikariatsersättningar m. m. må från och med år 1917 upptagas till ett förhöjt belopp av 22,280 kronor;

dels från och med samma år godkänna sådan ändring i de av riksdagen antagna villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i avlöningsstaten för yrkesinspektionen upptagna avlöningsförmåner, att innehavare av ordinarie befattning inom yrkesinspektionen må, där så utan hinder för göromålets behöriga gång och utan kostnad för statsverket

kan ske, årligen under tre veckor vistas utom det tjänstgöringsområde, för vilket han är anställd, dock att anmälan därom på förhand bör göras hos yrkesinspektionens chefsmyndighet;

dels ock, under förutsättning av bifall till vad som föreslagits beträffande ovan angivna anslag, från och med år 1917 höja det ordinarie anslaget till yrkesinspektionen med 1,000 kronor till 82,680 kronor.

Den begärda förhöjningen av ifrågavarande anslag är beroende därav, att detsamma med sitt nuvarande belopp ej lämnar tillgång till den förnyelse och komplettering av kontorsmateriel och kontorsinventarier för yrkesinspektörsexpeditionerna, som tid efter annan måste verkställas. Då det föreslagna beloppet till täckande av dessa kostnader icke är högre än vad av omständigheterna kan anses påkallat, får riksdagen, som ej heller i övrigt haft något mot Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning att erinra, anmäla att riksdagen

dels medgivit, att det i ordinarie staten för yrkesinspektionen uppförda anslaget till yrkesinspektörernas och yrkesinspektrisens kontorskostnader samt vikariatsersättningar m. m. må från och med år 1917 upptagas till ett förhöjt belopp av 22,280 kronor;

dels från och med samma år godkänt sådan ändring i de av riksdagen antagna villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i avlöningsstaten för yrkesinspektionen upptagna avlöningsförmåner, att innehavare av ordinarie befattning inom yrkesinspektionen må, där så utan hinder för göromålets behöriga gång och utan kostnad för statsverket kan ske, årligen under tre veckor vistas utom det tjänstgöringsområde, för vilket han är anställd, dock att anmälan därom på förhand bör göras hos yrkesinspektionens chefsmyndighet;

dels ock från och med år 1917 höjt *det ordinarie anslaget till yrkesinspektionen* med 1,000 kronor till 82,680 kronor.

69:o) I punkt 67 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för upprätthållande av yrkesinspektionens verksamhet, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1917 anvisa ett belopp av 88,300 kronor.

För ifrågavarande ändamål är å 1916 års stat anvisat ett extra anslag å 88,000 kronor. Den äskade förhöjningen är föranledd därav, att, sedan det visat sig av behovet påkallat, att en underinspektör förflyttades från 4:de yrkesinspektionsdistriktet med stationsort i Jönköping till tjänstgöring inom 1:sta och 2:dra distrikten med stationsort i Stockholm, ortstillägg med 300 kronor bör, i likhet med vad som utgår till förut i Stockholm stationerade underinspektörer, beredas den sålunda förflyttade inspektören.

Riksdagen har för *upprätthållande av yrkesinspektionens verksamhet*, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1917 anvisat ett belopp av 88,300 kronor.

70:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 68 därom gjorda framställning, har riksdagen, i likhet med vad för de senaste åren ägt rum, såsom *bidrag till bestridande av kostnaderna under år 1917 för den av föreningen för arbetarskydd i Stockholm anordnade permanenta utställningen av skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa i arbetet* på extra stat för år 1917 anvisat ett belopp av 4,000 kronor.

71:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i punkt 69 gjorda framställning, har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för *understödjande av sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd*, på extra stat för år 1917 anvisat ett förslagsanslag av 50,000 kronor att fördelas i enlighet med de grunder och på de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas.

72:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts i punkt 70 gjorda framställning, har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 6,000 kronor att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för uppehållande under nämnda år av *tillsyn över understödsföreningarna*.

73:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i punkt 71 gjorda framställning, har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, såsom *bidrag för år 1917 till internationella föreningen för arbetslöshetens bekämpande* på extra stat för år 1917 anvisat ett belopp av 750 kronor.

74:o) Kungl. Maj:t har i punkt 72 föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1917 anvisa:

dels ett anslag av 24,500 kronor till avlöningar och vikariatsersättningar åt tjänstemän vid statens vårdanstalt för alkoholister vid Venngarn,

dels ett förslagsanslag av 19,500 kronor såsom bidrag till driftkostnaderna i övrigt för samma anstalt,

dels ett förslagsanslag av 175,000 kronor såsom bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader,

dels ett förslagsanslag av 17,000 kronor till bestridande av statens kostnader för farliga alkoholister, handräckning, läkarutlåtanden, vittnesersättning m. m.,

dels ett anslag av 30,000 kronor såsom bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter,

dels ock ett anslag av 3,600 kronor till sakkunnigt biträde hos socialstyrelsen för ärenden rörande alkoholistvården,

eller sålunda till bestridande av kostnader för alkoholistvården tillhoppa 269,600 kronor,

ävensom medgiva,

att jord, som står under kronans omedelbara disposition eller som tillhör någon av de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna allmänningar eller någon av de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, vilka icke upplåtits till förenade mötespassevolanskassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, må, efter av Eders Kungl. Maj:t i varje särskilt fall verkställd prövning, utan särskild ersättning till kronan på de villkor i övrigt, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, upplåtas till landsting, kommun, förening, stiftelse eller annan för anordnande av allmän alkoholistanstalt.

Såsom i särskild skrivelse anmälts, har riksdagen på extra stat för år 1917 anvisat

dels ett anslag av 24,500 kronor till avlöningar och vikariatsersättningar åt tjänstemän vid statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister,
dels ett förslagsanslag av 19,500 kronor såsom bidrag till driftkostnaderna i övrigt för samma anstalt,

dels ett förslagsanslag av 175,000 kronor såsom bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader,

dels ett förslagsanslag av 17,000 kronor till bestridande av statens kostnader för farliga alkoholister, handräckning, läkarutlåtanden, vittnesersättningar m. m.,

dels ett anslag av 30,000 kronor såsom bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter,

dels ock ett anslag av 3,600 kronor till sakkunnigt biträde hos socialstyrelsen för ärenden rörande alkoholistvården,

eller sålunda till bestridande av kostnader för alkoholistvården tillhoppa 269,600 kronor,

ävensom medgivit att jord, som står under kronans omedelbara disposition eller som tillhör någon av de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna allmänningar eller någon av de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, vilka icke upplåtits till förenade mötespassevolanskassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, må, efter av Eders Kungl. Maj:t i varje särskilt fall verkställd prövning, utan särskild ersättning till kronan på de villkor i övrigt, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, upplåtas till landsting, kommun, förening, stiftelse eller annan för anordnande av allmän alkoholistanstalt.

75:o) I punkt 73 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen *dels* att till främjande av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder på extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 28,750 kronor, *dels ock* besluta, att av nämnda belopp skola under de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t prövas lämpliga, utgå:

till främjande av svenska sällskapet för nykterhet och folkuppfostran, det år 1837 stiftade nykterhetssällskapet verksamhet	kronor	8,000: —
till främjande av Sveriges lärares nykterhetsförbunds verksamhet	»	3,000: —
till främjande av järnvägsmännens helnykterhetsförbunds verksamhet	»	2,000: —
till främjande av Sveriges studerande ungdoms helnykterhetsförbunds verksamhet	»	4,000: —
till främjande av Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamlings upplysningsbyrås verksamhet	»	8,000: —
såsom bidrag till uppehållande av internationella byråns i Lausanne för alkoholismens bekämpande verksamhet	»	750: —
Summa kronor		25,750: —

samt att återstående 3,000 kronor skola ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för främjande på annat sätt av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot förevarande framställning, har alltså

dels till främjande av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder på extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 28,750 kronor; *dels* beslutat, att av nämnda belopp skola under de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t prövas lämpliga, utgå:

a) till främjande av svenska sällskapet för nykterhet och folkuppfostran, det år 1837 stiftade nykterhetssällskapet verksamhet	kronor	8,000: —
b) till främjande av Sveriges lärares nykterhetsförbunds verksamhet	»	3,000: —
c) till främjande av järnvägsmännens helnykterhetsförbunds verksamhet	»	2,000: —
Transport kronor		13,000: —

	Transport kronor 13,000: —
d) till främjande av Sveriges studerande ungdoms helnykterhetsförbunds verksamhet	» 4,000: —
e) till främjande av Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamlings upplysningsbyrås verksamhet ..	» 8,000: —
f) såsom bidrag till uppehållande av internationella byråns i Lausanne för alkoholismens bekämpande verksamhet	» 750: —
	Summa kronor 25,750: —

dels ock beslutat, att återstående 3,000 kronor skola ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för främjande på annat sätt av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder.

76:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 74 föreslagit riksdagen att för upprätthållande av pensionsstyrelsens verksamhet m. m., utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1917 anvisa ett förslagsanslag å 381,000 kronor.

Av utredningen i ämnet framgår, att en höjning av ifrågavarande anslag för år 1917 kommer att bliva erforderlig beträffande några av de särskilda posterna i den för år 1916 fastställda staten, och skulle sålunda ersättningen till medicinskt biträde, som hittills utgått med ett belopp av högst 3,000 kronor, icke kunna beräknas lägre än till omkring 8,000 kronor. Då noggrannare beräkningar av dessa poster icke kunnat göras, har någon ändring i anslaget för närvarande likväl icke ansetts böra äga rum.

Riksdagen, som förutsätter att ersättningen till medicinskt biträde bestämmes att utgå med ett belopp av högst 8,000 kronor, har ej funnit anledning till erinran mot förevarande framställning och har sålunda, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för *upprätthållande av pensionsstyrelsens verksamhet m. m.*, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1917 anvisat ett förslagsanslag å 381,000 kronor.

77:o) Uti punkt 75 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för år 1917 på extra stat bevilja *dels* ett förslagsanslag av 5,450,000 kronor för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före den 8 juni 1915, *dels ock* ett förslagsanslag av 25,000 kronor till gäldande av statens bidrag till den jämlikt samma lag anordnade, på frivilliga avgifter grundade försäkring.

Vidare har Eders Kungl. Maj:t under punkt 77 föreslagit, att av förstnämnda anslag ett belopp av högst 300,000 kronor måtte, i enlighet med de föreskrifter, som av Eders Kungl. Maj:t meddelades, få användas för vidtagande av åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, har alltså för år 1917 på extra stat beviljat

dels ett förslagsanslag av 5,450,000 kronor för bestridande av *den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring* enligt dess lydelse före den 8 juni 1915, därav ett belopp av högst 300,000 kronor må, i enlighet med de föreskrifter, som av Eders Kungl. Maj:t meddelas, användas för vidtagande av åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet;

dels ock ett förslagsanslag av 25,000 kronor till gäldande av *statens bidrag till den jämlikt samma lag anordnade, på frivilliga avgifter grundade försäkring*.

78:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 76 föreslagit riksdagen att för år 1917 på extra stat bevilja ett belopp av 548,000 kronor att utgå som bidrag till täckande av statens kostnad för understöd enligt 33 § i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring åt de personer, som genom lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av förstnämnda lag blivit delaktiga i den allmänna pensionsförsäkringen.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, har för år 1917 på extra stat beviljat ett belopp av 548,000 kronor att utgå *som bidrag till täckande av statens kostnad för understöd enligt 33 § i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring åt de personer, som genom lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av förstnämnda lag blivit delaktiga i den allmänna pensionsförsäkringen*.

79:o) I punkt 78 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1917 till ersättning till postsparbanken för bestyret med pensionsutbetalningar samt biträde med den frivilliga försäkringens genomförande bevilja ett förslagsanslag av 100,000 kronor.

Riksdagen har på extra stat för år 1917 till *ersättning till postsparbanken för bestyret med pensionsutbetalningar samt biträde med den frivilliga försäkringens genomförande* beviljat ett förslagsanslag av 100,000 kronor.

80:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 79 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för beredande av *ersättning åt häradskrivarna för upprättande av*

de i 14 § av lagen om allmän pensionsförsäkring omförmälda förteckningar på extra stat för år 1917 beviljat ett förslagsanslag å 50,000 kronor.

81:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 80 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för de senare åren ägt rum, för *understödjande av nationalföreningens mot emigrationen verksamhet* på extra stat för år 1917 beviljat ett anslag av 10,000 kronor.

82:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 81 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för åren 1914—1916 ägt rum, *till understöd åt stiftelsen Hemmet Fristad* på extra stat för år 1917 anvisat ett belopp av 10,000 kronor att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

83:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 82 föreslagit riksdagen att till understöd åt Drottning Sophias skyddshem på extra stat för år 1917 anvisa ett belopp av 2,500 kronor att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

Riksdagen anser Eders Kungl. Maj:ts framställning om understöd till skyddshemmet vara välgrundad och har riksdagen jämväl funnit det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna anslagsbeloppet för närvarande vara erforderligt. Under erinran om departementschefens till statsrådsprotokollet gjorda uttalande därom, att det av fängvårdsstyrelsen av för densamma tillgängliga medel hittills anvisade bidraget till skyddshemmets verksamhet vid bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag torde böra upphöra, vill riksdagen emellertid i avseende härå hänvisa till innehållet i riksdagens skrivelse den 27 februari 1914 (nr 2). I denna skrivelse har riksdagen nämligen ifrågasatt lämpligheten av, att de från det under fängvårdsstyrelsens disposition ställda anslaget till understödjande av verksamheten för frigivna fångars skydd utdelade bidragen till på förevarande område verkande enskilda föreningar och skyddshem avknappades. Riksdagen ansåge det vara särdeles angeläget, att det för dylika skydds- och vårduppgifter förefintliga enskilda intresset bevarades oförminskat. Riksdagen anser sålunda, att fängvårdsstyrelsen fortfarande bör till skyddshemmets verksamhet bidraga med visst årligt belopp. Under sådant förhållande kunde visserligen ifrågasättas, att anslagssumman bort sänkas med ett nämnda bidrag motsvarande belopp, men har riksdagen ansett anledning förefinnas att icke nu härutinnan göra ändring.

Då riksdagen alltså icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, har riksdagen till *understöd åt Drottning Sophias skyddshem* på extra stat för år 1917 anvisat ett belopp av 2,500 kronor att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

84:o) I punkt 83 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition angående anslag till s. k. husmodersskolor m. m., som kan komma att avlätas, tills vidare för ändamålet beräkna ett anslag å extra stat för år 1917 av 50,000 kronor.

Sedermere har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 7 april 1916 dagtecknad proposition (nr 191), under åberoende av bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att å extra stat för år 1917 anvisa ett förslagsanslag av 50,000 kronor att i huvudsaklig överensstämmelse med de i statsrådsprotokollet angivna grunder utgå såsom understöd dels till yrkesskolor för husmodersutbildning i städer, köpingar, industri, och andra liknande samhällen, dels ock till obemedlade och mindre bemedlade elever vid nämnda skolor,

samt att medgiva, att av omförmälda anslag ett belopp av högst 1,500 kronor må användas för bestridande av kostnaderna för statens tillsyn av samma skolor.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning innebär vidtagande av ytterligare åtgärder från statens sida för den kvinnliga ungdomens utbildning i husliga göromål. Då i propositionen, som den 25 sistlidne april överlämnades till riksdagen, spörsmål beröras, vilka äro av omfattande principiell innebörd, har riksdagen, i betraktande dels av riksdagens av ett flertal ärenden strängt upptagna tid dels ock av den framskridna tidpunkten för nu pågående riksdag, ej ansett sig kunna åt framställningen ägna det allsidiga skärskådande, som frågans vikt kräver, och ser sig riksdagen på grund härav nödsakad att, utan att hava ingått i saklig behandling av det föreliggande förslaget och för att genom ett uppskov med ärendets avgörande detsamma må kunna bli föremål för riksdagens noggranna prövning, anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågakvarande framställning icke för närvarande av riksdagen bifallits.

Försäkringsinspektionen.

85:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 84 föreslagit, att riksdagen må höja

dels det i försäkringsinspektionens stat till ålderstillägg upptagna förslagsanslag från 600 kronor till 900 kronor eller med 300 kronor att utgå av försäkringsanstaltens bidrag till försäkringsinspektionens organisation och verksamhet,

dels det i samma stat till vikariatsersättningar, ersättningar till extra tjänstemän och andra biträden, resekostnads- och traktamentsersättningar, tryckningskostnader, hyra, kostnader för belysning, uppvärmning, städning, möbler, böcker, tidningar, kontorsrekvisita m. m. ävensom till extra ordinarie arbetskrafter vid möjligen förekommande särskild administration av livförsäkringsbolag upptagna förslagsanslag från 18,200 kronor till 24,000 kronor eller med 5,800 kronor att likaledes utgå av försäkringsanstaltens bidrag till försäkringsinspektionens organisation och verksamhet,

dels ock vid bifall härtill ordinarie reservationsanslaget till upprätthållande av försäkringsinspektionens verksamhet, att av nyssnämnda bidrag till försäkringsinspektionen direkt utgå, med 6,300 kronor eller från 53,000 kronor till 59,300 kronor.

Riksdagen, som icke haft något mot Eders Kungl. Maj:ts föreslagna förslag att erinra, har sålunda höjt

dels det i försäkringsinspektionens stat till ålderstillägg upptagna förslagsanslag från 600 kronor till 900 kronor eller med 300 kronor att utgå av försäkringsanstaltens bidrag till försäkringsinspektionens organisation och verksamhet,

dels det i samma stat till vikariatsersättningar, ersättningar till extra tjänstemän och andra biträden, resekostnads- och traktamentsersättningar, tryckningskostnader, hyra, kostnader för belysning, uppvärmning, städning, möbler, böcker, tidningar, kontorsrekvisita, m. m. ävensom till extra ordinarie arbetskrafter vid möjligen förekommande särskild administration av livförsäkringsbolag upptagna förslagsanslag från 18,200 kronor till 24,000 kronor eller med 5,800 kronor att likaledes utgå av försäkringsanstaltens bidrag till försäkringsinspektionens organisation och verksamhet,

dels ock i följd härav *ordinarie reservationsanslaget till upprätthållande av försäkringsinspektionens verksamhet*, att av nyssnämnda bidrag till försäkringsinspektionen direkt utgå, med 6,300 kronor eller från 53,000 kronor till 59,300 kronor.

Diverse.

86:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 85 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum på extra stat för år 1917 auvisat ett belopp av 41,500 kronor att ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för *verkställande av under-*

sökningar och arbeten för åstadkommande av en skematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall i huvudsaklig överensstämmelse med av Eders Kungl. Maj:t fastställd plan.

87:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 86 föreslagit riksdagen att för anordnande av inspektion över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring på extra stat för år 1917 anvisa dels 24,800 kronor till arvoden under samma år åt fyra inspektörer med 6,200 kronor till envar av dem, för år räknat, dels ock 3,000 kronor till ersättning åt skriv- och ritbiträden åt bemälda inspektörer.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, enligt vilken anslaget till ersättning åt skriv- och ritbiträden åt ifrågavarande inspektörer höjes från nuvarande belopp, 2,600 kronor, med 400 kronor till 3,000 kronor, har sålunda för *anordnande av inspektion över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring* på extra stat för år 1917 anvisat dels 24,800 kronor till arvoden under samma år åt fyra inspektörer med 6,200 kronor till envar av dem, för år räknat, dels ock 3,000 kronor till ersättning åt skriv- och ritbiträden åt bemälda inspektörer.

88:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse anmält, har riksdagen såsom bidrag till *byggande av järnvägssträckan Torved—Stenbrotorp* å extra stat för år 1917 under sjätte huvudtiteln anvisat ett anslag av 37,500 kronor.

89:o) I punkt 87 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till bestridande av utgifterna för statens biografbyrå på extra stat för år 1917 anvisa ett förslagsanslag av 28,000 kronor, att utgå i första hand av inflytande avgifter för granskning av biografbilder.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 11 februari 1916 avlåten proposition (nr 63) föreslagit riksdagen

dels besluta, att det i innevarande års statsverksproposition under sjätte huvudtiteln å extra stat upptagna förslagsanslaget till bestridande av utgifterna för statens biografbyrå skall i riksstaten för år 1917, utan förändring av det i statsverkspropositionen föreslagna beloppet, betecknas såsom reservationsanslag, att av avgifter för granskning av biografbilder direkt utgå,

dels ock, vid bifall härtill, medgiva, att reservation, som kan uppkomma å nämnda anslag, må i den omfattning, Eders Kungl. Maj:t prövar lämplig användas till befrämjande av sådana i samband med kinematografin stående ändamål, som Eders Kungl. Maj:t finner vara förtjänta av understöd.

Riksdagen har icke funnit anledning till anmärkning mot Eders Kungl. Maj:ts framställning i fråga om storleken av anslaget, som under innevarande år utgår med 26,000 kronor. Ej heller har riksdagen haft något att erinra mot att anslaget från och med år 1917 betecknas såsom reservationsanslag. Med anledning av vad departementschefen anfört om överförande till detta anslag av det överskott å ifrågavarande medel, som under år 1916 möjligen kan uppstå, vill riksdagen emellertid såsom sin mening uttala, att det överskott å inflytande granskningsavgifter ävensom den besparing å det för ifrågavarande ändamål beviljade anslag, som kan hava uppkommit före 1916 års utgång, bör tillföras statsverkets kassafond.

Riksdagen har sålunda

dels till bestridande av utgifterna för statens biografbyrå på extra stat för år 1917 anvisat ett reservationsanslag av 28,000 kronor att direkt utgå av avgifter för granskning av biografbilder,

dels ock medgivit, att reservation, som kan uppkomma å nämnda anslag, må i den omfattning Eders Kungl. Maj:t prövar lämplig användas till befrämjande av sådana i samband med kinematografin stående ändamål, som Eders Kungl. Maj:t finner vara förtjänta av understöd.

90:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 88 därom gjorda framställning, har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till *understöd åt Sveriges riksförbund av frivilliga brandkärer* på extra stat för år 1917 beviljat ett anslag av 2,500 kronor.

91:o) I punkt 89 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för påbörjande av en allmän utredning rörande Sveriges inre vattenvägar, i huvudsaklig överensstämmelse med av chefen för civildepartementet skisserad plan, på extra stat för år 1917 anvisa ett belopp av 50,000 kronor.

Vid bedömande av förevarande fråga har riksdagen utgått från sin uppfattning därom, att beredande av förbättrade kommunikationer och billiga transportkostnader är en viktig förutsättning för att industri, handel och näringar skola kunna utvecklas och bestå i konkurrensen på världsmarknaden. Då ett modernt vattenvägssystem givetvis är i sådant avseende av största betydelse, torde härutinnan enligt riksdagens förmenande få anses föreligga giltiga skäl till att söka utveckla de nuvarande inre vattenvägarna till ett sådant system. För att denna utveckling skall kunna bli till verkligt gagn, torde det emellertid vara nödvändigt, att den sker efter en noga utarbetad, målmedvetet anlagd plan, vilken i sin ordning måste grunda sig på en omfattande, ingående och enhetlig utredning av ekonomisk och teknisk art, därvid upp-

märksamheten synes böra i första hand inriktas på de ekonomiska synpunkterna. Riksdagen förbiser härvid ingalunda, att man under nuvarande statsfinansiella förhållanden icke lärer kunna beräkna att ännu på åtskilliga år, åtminstone i någon större utsträckning, vidtagna sådana ombyggnader och nyanläggningar, vartill utredningen må föranleda, och att således den möjligheten icke är utesluten att vid den tidpunkt, då statsmedel till något mera avsevärt belopp kan för ändamålet disponeras, utredningen kan komma att visa sig i ett eller annat avseende icke motsvara de dåvarande förhållandena. Riksdagen håller emellertid före, att, därest densamma utföres med erforderlig omsorg och förutseende, den nytta för ett planmässigt anordnande av våra inre vattenvägar, som av en dylik utredning kan vinnas, i allt fall bör bliva så betydande, att den sålunda antydda möjligheten icke bör utgöra hinder för ett bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen vill härvid framhålla lämpligheten av att, såsom avsetts, resultatet av utredningen framläggas för riksdagen allt efter som utredningsarbetet fortskrider och i samband med vidare anslagsäskanden för samma ändamål.

På grund av vad riksdagen sålunda anfört och då riksdagen i övrigt ansluter sig till den av departementschefen uttalade uppfattningen angående de riktlinjer, efter vilka utredningen bör verkställas, har riksdagen för *påbörjande av en allmän utredning rörande Sveriges inre vattenvägar*, i huvudsaklig överensstämmelse med av chefen för civildepartementet skisserad plan, på extra stat för år 1917 anvisat ett belopp av 50,000 kronor.

92:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 90 gjorda framställning har riksdagen till täckande av *kostnader för understödjande av arbetslösa* på extra stat för år 1917 anvisat ett belopp av 425,000 kronor.

93:o) Under punkt 91 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till betäckande av vissa i statsrådsprotokollet omförmälda, av statskontoret förskottsvis bestridda utgifter på extra stat för år 1917 anvisa ett belopp av 394,119 kronor.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, har riksdagen till betäckande av omförmälda av *statskontoret förskottsvis bestridda utgifter* på extra stat för år 1917 anvisat ett belopp av 394,119 kronor.

94:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts i punkt 92 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet över finansärenden för den 14 januari 1916 angivna grunder, av *extra lönetillägg för*

innevarande år åt en del tjänstemän och betjante i de till civildepartementet hörande ämbetsverk och kårer å extra stat för år 1917 anvisat såsom förslagsanslag ett belopp av 20,000 kronor.

95:o) På sätt riksdagen i särskild skrivelse anmält, har riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts i proposition den 17 april 1916 (nr 212) gjorda framställning för *beredande av krigstidshjälp åt befattningshavare i statens tjänst* i enlighet med i nämnda skrivelse närmare angivna grunder på extra stat för år 1917 under sjätte huvudtiteln anvisat ett förslagsanslag av 20,000 kronor.

96:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 93 föreslagit riksdagen att från och med år 1917 höja det å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar med 50,000 kronor eller från 150,000 kronor till 200,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen från och med år 1917 höjt det å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till *rese- och traktamentspenningar* med 50,000 kronor eller från 150,000 kronor till 200,000 kronor.

97:o) I enlighet med vad Eders Kungl. Maj:t uti punkt 94 föreslagit riksdagen har riksdagen från och med år 1917 höjt det å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till *postavgifter* för tjänstebrev och dylika försändelser med 250,000 kronor eller från 1,000,000 kronor till 1,250,000 kronor.

Övriga ordinarie anslag.

98:o) Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande år äro uppförda under sjätte huvudtiteln, har Eders Kungl. Maj:t icke föreslagit annan förändring, än att för utjämning av huvudtiteln slutsumma föreslagits en höjning å det ordinarie förslagsanslaget för bestridande av tryckningskostnader från dess nuvarande belopp 198,970 kronor med 520 kronor till 199,490 kronor.

Riksdagen får anmäla att samtliga ordinarie anslag under sjätte huvudtiteln, som här ovan icke blivit särskilt omförmälda, för år 1917 fastställts till samma belopp som uti innevarande års riksstat; dock att förslagsanslaget för bestridande av tryckningskostnader för jämnande av huvudtiteln slutsumma höjts från dess nuvarande belopp, 198,970 kronor, med 490 kronor till 199,460 kronor.

Stockholm den 15 juni 1916.

Med undersåtlig vördnad.

Bilaga.**Till Konungen.**

Genom nådig remiss den 16 maj 1916 anbefalld verkställa och till Eders Kungl. Maj:t inkomma med beräkning av statsverkets kostnader för genomförande av det av riksdagen antagna förslaget till lag om skyddskoppypmpning får medicinalstyrelsen härmed i underdånighet anföra följande.

Att verkställa en tillförlitlig beräkning över ovan omnämnda kostnader låter sig icke utan en mycket omfattande utredning göra och, då tiden icke medgiver utförandet av en sådan utredning, nödgas medicinalstyrelsen inskränka sig till att ange de ungefärliga kostnader, lagförslaget i fråga kan komma att medföra. Nedanstående beräkning måste alltså betraktas såsom helt approximativ, och är det sannolikt, att en blivande erfarenhet kommer att utvisa flera felaktigheter i densamma.

Vid utförandet av beräkningen ifråga torde vara lämpligt att göra skillnad mellan landsbygd och stad, då ju förhållandena inom dessa äro påfallande olika.

Kostnaderna å landsbygden.

Skyddskoppypmpningen har hittills utförts å landsbygden vid härför särskilt utlysta ympningsmöten, efterföljda av besiktningsmöten, och hava i varje kommun i regel flera sådana möten årligen avhållits.

Då numera åldersgränsen för ympningsplikten höjts till 6:te levnadsåret (det kalenderår, under vilket barnet fyller 6 år), och barnens transport till mötena därigenom väsentligt underlättas, kan man helt visst nedbringa antalet ympningsmöten och möjligt är, att åtminstone framdeles här och var ympningsmöten kunna anordnas gemensamt för närgränsande smärre landskommuner. Även andra anordningar, såsom t. ex. att ympningen i stor utsträckning kan komma att utföras hos provinsialläkaren i hans bostad under vissa härför lämpade tider, äro ju åtminstone längre fram, sedan erfarenhet vunnits, icke uteslutna.

I nedanstående beräkning utgår medicinalstyrelsen emellertid från antagan- det av såsom regel ett ympningsmöte årligen i varje landskommun.

Antalet landskommuner utgör för närvarande 2,377. Då emellertid flera än ett årligt möte i många kommuner torde vara nödvändiga, avrundas siffran till 2,400 möten per år.

Kostnaderna för dessa möten beräknade enligt 3:e klass i gällande rese-reglemente bliva, om man som regel anser en rese- och förrättningsdag tillräcklig för varje möte, alltså:

2,400 rese- och förrättningsdagar à 11 kronor	kronor 26,400:—
Resekostnader förslagsvis	» 26,400:—
Tilläggsersättning för de resor, som kräva flera än en rese- och förrättningsdag, förslagsvis	» 7,200:—
	Summa kronor 60,000:—

Erinras må, att den beräknade resekostnaden måste anses i hög grad osäker, och att den beräknade tilläggsersättningen för resor, som kräva flera än en rese- och förrättningsdag, med stor sannolikhet är alldeles för liten; beloppet kronor 7,200 har valts mest för att erhålla ett runt tal kronor 60,000.

Förutom nu beräknade kostnad 60,000 kronor tillkommer jämlikt § 13 mom. 2 i lagförslaget särskild ersättning för varje utförd ympning. Det blir därför nödvändigt söka beräkna, huru många ympningar, som kunna antagas årligen komma att utföras.

Årligen födas å rikets landsbygd omkring 100,000 barn; av dessa avlida före ympningspliktens inträdande ett visst antal, och andra komma att befrias från ympning. Man torde böra räkna med, att av ovan nämnda 100,000 barn omkring 80,000 årligen bliva ympningspliktiga, och om ersättningen för varje ympning sättes till 50 öre, kräves härför en kostnad av 40,000 kronor årligen eller alltså för ympningen å landsbygden förslagsvis årligen kronor 100,000.

Vore ympningen av barn enligt hittills gällande nådiga reglemente fullt genomförd, skulle ympning av sexåringar icke behöva börja, förrän de barn, som fötts 1915, bliva 6 år, d. v. s. år 1921. Då emellertid, såsom känt är, ett avsevärt antal barn särskilt under de sista 10 åren undandragits ympning, finnes det ett betydande antal av under de sista 10 åren födda barnen, som enligt det nya lagförslaget omedelbart skola ympas. Detta antal barn uppgår sannolikt till den ovan nämnda summan 80,000. Antalet barn, som kommer att under år 1917 ympas, blir tydligtvis beroende på, i vilken mån lagen kommer att kunna tillämpas. Sannolikt är väl, att ympningen av sistnämnda 80,000 barn kommer att fördelas på åtminstone några av åren 1917—1920. En närmare beräkning torde vara omöjlig.

Den ovan uppgjorda kostnadsberäkningen hänför sig till den tidpunkt, då ympningen av sexåringar så att säga kommit i gång. Tilläggas må emellertid, att även andra ympningar än av sexåringar äro i lagförslaget föreskrivna, såsom i §§ 4 och 6, rörande vilka någon kostnadsberäkning av värde här icke torde kunna göras.

Under alla förhållanden måste tydligtvis ympningsmöten anordnas redan från och med år 1917.

Ovan har lämnats en beräkning av kostnaderna för *ympningarna* å landsbygden.

Återstår således beräkningen av kostnaden för *besiktningen* av de ympade. Denna beräkning blir av naturliga orsaker ännu svårare att utföra.

Om besiktningarna, såsom ur alla synpunkter är lämpligast, utföras av ymparna, d. v. s. av läkarna, och om en ersättning för varje besiktning upptages

till 50 öre, blir kostnaden för dessa besiktningar givetvis lika med kostnaderna för ympningarna eller kronor 100,000 per år.

Beträffande den ovan beräknade ersättningen av 50 öre för varje ympning och besiktning må erinras om den journalföring och det avgivande av intyg, som åligger ymparen, med hänsyn vartill berörda ersättning torde få anses vara i lägsta laget.

I det av riksdagen antagna lagförslaget medgives emellertid (§ 11) under vissa förhållanden, att annan besiktningsförrättare än ympare må kunna utföra besiktningen. Då det för ymparen är av stor vikt att själv kunna utföra besiktningen såväl för att kunna lämna råd och anvisningar vid atypiska ympningsförlopp som ock för att kunna bedöma ympningsresultaten och därefter anpassa sin ympningsteknik o. s. v., bör man helt visst sträva efter, att särskilda besiktningsförrättare endast i undantagsfall bliva antagna.

Då det under alla förhållanden är omöjligt att redan nu beräkna, huru ofta särskilda besiktningsförrättare komma att anställas, och då man icke känner, vilka som skola till denna befattning antagas, blir det även svårt att yttra sig om den ersättning, som bör för förrättningen utgå.

Medicinalstyrelsen anser det därför lämpligast att för besiktningarna beräkna samma kostnad som för ympningarna eller kronor 100,000 årligen.

Beträffande förhållandena i avseende å besiktning under övergångsåren 1917—1920 gäller detsamma som vad beträffande ympningarna anförts.

Kostnaden för städerna.

Kostnaderna för städerna äro lättare att beräkna, då i dessa ersättning för rese- och traktamentskostnader icke utgå.

Antalet årligen i städerna födda barn uppgår till omkring 33,000. Av dessa torde efter 6 år kvarstå omkring 25,000 ympningsskyldiga. Då en lägre ersättning till ymparen än 1 krona för varje ympad och besiktad person icke torde kunna ifrågasättas, kan alltså den årliga kostnaden för städerna beräknas till kronor 25,000.

Beträffande förhållandena i avseende å ympning och besiktning i städerna under övergångsåren 1917—1920 gäller även här detsamma som i sådant hänseende anförts beträffande landsbygden.

Vid uppgörande av nyssnämnda kostadsberäkning för städerna har hänsyn icke tagits till det fåtal köpingar och municipalsamhällen med egna tjänsteläkare som finnas.

Utöver vad som sålunda meddelats anser sig medicinalstyrelsen böra framhålla följande.

Vid uppgörandet av kostnadsberäkningarna har medicinalstyrelsen utgått från, att ympningarna skulle utföras av civila tjänsteläkare, vilka enligt förslaget icke kunna undandraga sig uppdraget ifråga. Då dessa läkare i och för sina tjänstebefattningar åtnjuta särskilda löneförmåner, har ersättningen för ympning beräknats med hänsyn härtill. Då det emellertid är tydligt, att tjänsteläkarna icke ensamt skola kunna utföra ympningarna i landet, måste man härför i stor utsträckning anlita även de enskilt praktiserande läkarna och det kommer med stor sannolikhet att även med dessas hjälp möta stora svårigheter att under någon tid framåt vederbörligen kunna genomföra ympningarna å rikets landsbygd.

Det är dock föga sannolikt, att enskilda praktiserande läkare åtminstone i nämnvärd utsträckning skola befinnas villiga att mot den ersättning, som ovan med hänsyn till tjänsteläkarna föreslagits, åtaga sig ympningen å landsbygden, och det synes därför önskvärt, att för dessa läkare beräknas höjd ersättning. Lämpligast synes det medicinalstyrelsen vara, att höjningen i dessa fall lägges på ersättningen för själva ympningen respektive besiktningen.

Höjningen av denna ersättning torde kunna beräknas olika allt efter de olikartade förhållandena på olika platser, och är medicinalstyrelsen icke i tillfälle att nu föreslå vare sig huru stor förhöjning, som torde böra ifrågakomma, eller vilka kostnader för statsverket, den ifrågasatta höjningen skulle medföra.

Beträffande de kostnader i övrigt, som bliva en följd av det nya lagförslagens stadsfästande, må anföras följande.

I sitt underdåniga betänkande den 27 maj 1913 angående skyddskoppymppningens ordnande framhöll medicinalstyrelsen önskvärdheten av, att en statens ympanstalt anordnades i Stockholm i och för ympämnets kontroll, varjämte undervisningskurser för ympare där borde anordnas. Uteslutet ansågs icke heller att ympämnets fördelning och försäljning även kunde till denna anstalt överflyttas.

Genom det nu av riksdagen antagna lagförslaget bortfalla de föreslagna undervisningskurserna för ympare, då vidtagandet av åtgärder för de blivande läkarnas undervisning uti skyddskoppymppning givetvis torde böra överlämnas åt de medicinska högskolorna.

Å andra sidan måste enligt lagförslaget ifråga undervisningskurser för besiktningsförrättare anordnas, men är medicinalstyrelsen icke i tillfälle att redan nu häröver avgiva närmare förslag.

De hittills utgående arvodena (3,400 kronor) åt vaccindepåernas föreståndare komma från och med nästkommande år att upphöra att utgå, och likaså torde kostnaderna för vaccinationsbelöningar och understöd åt ympare (omkring 1,800 kronor) kunna indragas, då ju hädanefter endast läkare skola vara ympare.

Det hittills utgående årliga anslaget för vaccinationens befrämjande har uppgått till kronor 7,700; utgifterna för arvoden åt depåföreståndarna och belöningar samt understöd åt ympare, tillsammans omkring kronor 5,200, komma enligt det ovan sagda att upphöra; i stället tillkomma kostnaderna för den ifrågasatta ympanstalten, fördelningen och försäljningen av ympämne samt anordnandet av undervisningskurser för besiktningsförrättare, vilka kostnader emellertid på frågans nuvarande skede icke kunna beräknas med någon som helst säkerhet. En höjning av anslaget å 7,700 kronor till 12,000 kronor torde emellertid, så vitt man nu kan bedöma, bliva tillfyllest för ändamålet.

Genom nädigt brev den 11 juni 1915 har Eders Kungl. Maj:t fastställt sådan ändring i den för statsmedicinska anstalten gällande stat, att beloppet för beredning av animal vaccin m. m. för år 1916 höjts med 10,000 kronor, och har medicinalstyrelsen i anledning därav utdelat ympämne kostnadsfritt för all offentlig ympning. Någon ytterligare höjning i staten för statsmedicinska anstalten av denna anledning synes icke för närvarande erforderlig.

Vid överlämnande av ovanstående kostnadsberäkning må återigen framhållas, att tiden icke medgivit en eljest önskvärd utredning i ärendet, och att styrelsen icke heller varit i tillfälle att före yttrandets avgivande inhämta yttrande i ärendet från tjänsteläkarna i riket. Först efter vunnen erfarenhet kan en tillförlitlig beräkning över kostnaderna göras.

I anslutning till detta ärende anser sig medicinalstyrelsen böra fästa Eders Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på lydelsen av lagförslagens § 12 mom. 2, andra

stycket, enligt vilket plan för ympnings- och besiktningsmöten å landet borde uppgöras av hälsovårdsmyndigheten i samråd med vederbörande ympare och underställas, när ymparen är civil tjänsteläkare, förste provinsialläkaren i länet för fastställelse.

I Eders Kungl. Maj:ts förslag avsågs med paragrafens formulering enligt ovanstående, att plan för ympningsmöten skulle underställas förste provinsialläkaren i länet för fastställelse, då staten skulle ersätta kostnaden för ympningen. Då kommunerna genom anlitande av icke-läkare såsom ympare själva skulle ersätta kostnaden, krävdes däremot icke planens fastställande av förste provinsialläkaren.

I och med de ändringar, lagutskottet vidtagit i Eders Kungl. Maj:ts förslag, hade tydligtvis det berörda stycket bort i överensstämmelse därmed ändras, så att orden »när ymparen är civil tjänsteläkare» utgått.

Med paragrafens nuvarande lydelse behöver planen för möten icke fastställas, då ymparen är enskilt praktiserande läkare, änskönt staten skall ersätta kostnaden, vilket emellertid icke torde vara avsett.

Underdånigst:

B. Buhre.

Fred. Bissmark.

M. Forssman.

Stockholm den 22 maj 1916.

Tabell över anslagen under riksstatens *sjätte* huvudtitel.

Civildepartementet.

	Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
A. Departementet.								
1	Statsministern, lönefullnad, <i>förslagsanslag</i> , högst				6,500	—		
2	Statsråden utan departement, 3 à 15,000 kronor				45,000	—		
3	Departementschefen				17,000	—		
4	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli				93,300	—		
5	Handsekreterare åt statsministern						3,000	—
6	Provisorisk löne reglering för departementet, <i>förslagsanslag</i>						13,785	—
7	Extra föredragande inom departementet						7,000	—
8	Till en andre särskild föredragande inom departementet						4,000	—
9	Till en tredje särskild föredragande inom departementet						3,000	—
10	Till en biträdande föredragande inom departementet						3,000	—
11	Till förhöjning av de inom departementet anställda amanuensernas arvoden m. m.						34,000	—
	Säger för departementet				161,800	—	67,785	—
B. Regeringsrätten.								
1	Regeringsrätten				93,700	—		
C. Överståthållarämbetet.								
1	Överståthållarämbetet				97,822	—		
2	Provisorisk förbättring av de hos överståthållarämbetet anställda extra tjänstinnehavares avlöningsförmåner						10,600	—

	Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag		
	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	
3	Till utgivande av »Polisunderrättelser»							36,900	—
4	Till bestridande av utgifterna för registrering av automobiler, <i>förslagsanslag</i> , att utgå i första hand av inflytande avgifter för registrering av automobiler							3,000	—
	Säger för överståthållarämbetet						97,822	50,500	—
D. Landsstaten.									
1	Landshövdingarna						318,500		—
2	Tjänstemän och betjänte vid länsstyrelserna.....						924,900		—
3	Övergångsstat						56,800		—
4	Sakkunniga till biträde vid utredningar m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst						12,000		—
5	Till arvoden åt extra länsnotarier, extra länsbok- hållare och övriga extra biträden vid läns- styrelserna m. m., <i>reservationsanslag</i>						268,000		—
6	Fogderiförvaltningarna						1,635,298		—
7	Tillfällig löneförbättring åt kronofogdar, härads- skrivare och länsmän, <i>förslagsanslag</i>							793,500	—
8	Till avlöning och underhåll av särskild polis- styrka på landet, <i>förslagsanslag</i>							425,000	—
9	Ersättning åt lappfogdar m. m.							22,300	—
	Säger för landsstaten						3,215,498	1,240,800	—
E. Väg- och vattenbyggnads- väsendet.									
Väg- och vattenbyggnadsstaten:									
1 a	<i>Bestämt anslag</i>				137,800	—			
<i>Reservationsanslag:</i>									
1 b	Till expenser för allmänna arbeten 45,000: —								
1 c	Till vägundersökningar..... 45,000: —				90,000	—			
							227,800		—

	Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
2							7,400	—
3					12,000	—		
4							10,000	—
5							600,000	—
6							80,000	—
7							50,000	—
8							2,500,000	—
9							500,000	—
	Jordförluster genom kanal- och väganläggningar, förslagsanslag:							
10a			2,700	—				
10b			4,567	—			7,267	—
11							365	—
							247,432	—
							3,747,400	—
F. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.								
<i>Medicinalstyrelsen med dithörande stater.</i>								
1			198,700	—				
2							1,300	—
3			69,150	—				
4							15,600	—
5			865,200	—				
6			22,500	—				

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
7	Bidrag till extra provinsialläkares avlönande, förslagsanslag	30,000	—						
8	Tilläggsarvoden åt extra provinsialläkarna i Malå och Bjurholms distrikt			1,300	—	1,185,550	—	18,200	—
<i>Sjukvårdsanstalterna.</i>									
Sinnessjukvårdsanstalterna:									
9	Hospitals underhåll, förslagsanslag	4,350,000	—						
10	Till uppförande av ett nytt hospital å biskopsbostället Sundby		550,000	—					
11	Om- och tillbyggnad av Lunds hospital och asyl		100,000	—					
12	Inköp av ett jordområde vid Vadstena hospital och asyl ...		12,430	—					
13	Anstalter för obildbara sinnesslöa, förslagsanslag	225,000	—						
14	Anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, förslagsanslag	331,000	—						
15	Epileptikeranstalter, förslagsanslag	22,000	—	4,928,000	—	662,430	—		
Övriga sjukvårdsanstalter:									
16	Lasarets underhåll ...	15,774	—						
17	Till underhåll av Järvsö sjukhus förspetalska	22,000	—						
18	Till uppförande av ett spetalskesjukhus i Dalarna		40,000	—					
19	Bidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter		400,000	—					

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
20	Bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter, <i>förslagsanslag</i>	600,000:—							
21	Resebidrag till vissa patienter vid kustsanatorierna, <i>förslagsanslag</i>	10,000:—							
22	Till de genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade folksanatorierna	200,000:—							
23	Statsbidrag till dispenserverksamhet, <i>förslagsanslag</i>	60,000:—							
24	Till behandling enligt dens. k. ljusmetoden av medellösa, med sjukdomen »lupus vulgaris» behäftade personer från landsorten, <i>förslagsanslag</i>	15,000:—		37,774	—	1,325,000	—		
Vanföreväsendet:									
25	Till kliniker och polikliniker vid vanförestalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg	85,650:—							
26	Till underhåll av skol- och uppfostringshem för vanföra	21,600:—							
27	Bidrag till resor för vanföra jämte vårdare, <i>förslagsanslag</i>	15,000:—							
28	Till de i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg av föreningarna för bistånd åt vanföra inrättade undervisningsanstalterna för vanföra m. m., <i>förslagsanslag</i>	45,000:—				167,250	—	4,965,774	—
								2,154,680	—

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
<i>Hälsovård i allmänhet.</i>									
29	Till bestridande av kostnader för allmän hälso- och sjukvård, <i>förslagsanslag</i>	225,000	—						
30	Ortopediska institutet	8,250	—						
31	Skyddskoppymmpningen, <i>förslagsanslag</i>	175,000	—						
32	Karantänsanstalten på Käsö, <i>förslagsanslag</i> , högst	16,600	—						
33	Till skötsel av den å karantänsanstalten på Käsö befintliga koloxidapparaten, <i>förslagsanslag</i> , högst				1,000	—			
34	Personligt lönetillägg åt karantänsläkaren på Käsö G. E. Hjortzberg				500	—			
35	Svenska läkarsällskapet	3,000	—						
36	Stipendier för beivstande av medicinska fortsättningskurser				6,000	—			
37	Till gäldande av Sveriges andel i kostnaderna för den internationella hälsovårdsbyrån i Paris, <i>förslagsanslag</i>	7,000	—			434,850	—	7,500	—
Säger för medicinalstaten samt hälso- och sjukvården						6,586,174	—	2,180,380	—
G. Sociala verk och inrättningar.									
Riksförsäkringsanstalten:									
1	Riksförsäkringsanstalten	104,800	—						
2	Till upprätthållande av riksförsäkringsanstaltens verksamhet, <i>förslagsanslag</i>				545,200	—			
3	Till ersättning åt postsparbanken för dess bestyr med uppbörd och utbetalningar för riksförsäkringsanstalten, <i>förslagsanslag</i>				39,000	—			
4	Till bestridande av statens bidrag till fiskares försäkring, <i>förslagsanslag</i>	16,000	—			120,800	—	584,200	—
Socialstyrelsen:									
5	Socialstyrelsen					173,500	—		
6	Till upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet							36,300	—
7	Medling i arbetstvister, <i>förslagsanslag</i>							25,000	—

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
8	Till den offentliga arbetsförmedlingen i riket, <i>förslagsanslag</i>							70,000	—
9	Till underlättande av medellösa arbets sökandes resor, <i>förslagsanslag</i>							10,000	—
10	Bidrag till det mellanfolkliga arbetsamtet i Basel Arbeterskydd:							750	—
11	Yrkesinspektionen	82,680	—						
12	Till upprätthållande av yrkesinspektionens verksamhet			88,300	—				
13	Bidrag till den i Stockholm anordnade permanenta utställningen av skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa i arbetet			4,000	—	82,680	—	92,300	—
	Socialförsäkring:								
14	Till sjukkasseväsandets befrämjande, <i>förslagsanslag</i>	1,400,000	—						
15	Till sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd, <i>förslagsanslag</i>			50,000	—				
16	Till tillsyn över understödsföreningarna			6,000	—				
17	Bidrag till internationella föreningen för arbetslöshetens bekämpande			750	—	1,400,000	—	56,750	—
	Nykterhetsverksamhet:								
	Kostnader för alkoholistvården:								
18	Avlöningar åt tjänstemän vid statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister m. m.	24,500	—						
19	Bidrag till driftkostnaderna i övrigt för statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister, <i>förslagsanslag</i>	19,500	—						
20	Bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader <i>förslagsanslag</i>	175,000	—						
21	Statens kostnader för farliga alkoholister m. m., <i>förslagsanslag</i>	17,000	—						
22	Bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter	30,000	—						
23	Sakkunnigt biträde hos socialstyrelsen för ärenden rörande alkoholistvården	3,600	—	269,600	—				
24	Främjande av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder			28,750	—			298,350	—

	Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
Allmänna pensionsförsäkringen:								
25	Pensionsstyrelsen	234,600						
26	Till upprätthållande av pensionsstyrelsens verksamhet m. m., <i>förslagsanslag</i>		381,000					
27	Till bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring, <i>förslagsanslag</i>		5,450,000					
28	Till statsbidrag till den jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring anordnade, på frivilliga avgifter grundade försäkring, <i>förslagsanslag</i>		25,000					
29	Bidrag till understöd åt de personer, som genom lagen den 8 juni 1915 blivit delaktiga i den allmänna pensionsförsäkringen		548,000					
30	Ersättning till postsparbanken för bestyret med pensionsutbetalningar m. m., <i>förslagsanslag</i>		100,000					
31	Ersättning till häradskrivarna för pensionsförteckningar, <i>förslagsanslag</i>		50,000		234,600		6,554,000	
Diverse sociala ändamål:								
32	Till nationalföreningens mot emigrationen verksamhet		10,000					
33	Understöd åt stiftelsen »Hemmet Fristad»		10,000					
34	Understöd åt Drottning Sophias skyddshem		2,500				22,500	
	Säger för sociala verk och inrättningar				2,011,580		7,750,150	
H. Försäkringsinspektionen.								
1	Till upprätthållande av försäkringsinspektionens verksamhet, <i>reservationsanslag</i> , att av bidrag till försäkringsinspektionen direkt utgå				59,300			
I. Diverse.								
1	Till undersökningar och arbeten för en schematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall						41,500	
2	Till inspektion över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring						27,800	

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
3	Bidrag till byggande av järnvägssträckan Torved —Stenbrotorp							37,500	—
4	Till bestridande av utgifterna för statens biograf- byrå, <i>reservationsanslag</i> , att av avgifter för granskning av biografbilder direkt utgå							28,000	—
5	Till understöd åt Sveriges riksförbund av fri- villiga brandkärer							2,500	—
6	Allmän utredning angående Sveriges inre vatten- vägar							50,000	—
7	Till understödjande av arbetslösa							425,000	—
8	Till täckande av vissa förskott							394,119	—
9	Extra lönetillägg för år 1916, <i>förslagsanslag</i>							20,000	—
10	Krigstidshjälp för år 1916, <i>förslagsanslag</i>							20,000	—
11	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>					375,000	—		
12	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i> ..					200,000	—		
13	Postavgifter för tjänstebrev och dylika försändel- ser, <i>förslagsanslag</i>					1,250,000	—		
14	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>					12,000	—		
15	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., <i>för- slagsanslag</i>					350,000	—		
16	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>					199,460	—		
	Säger för diverse					2,386,460	—	1,046,419	—
	Summa					14,859,766	—	16,083,434	—